

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Filozofická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Viola Jandejsková

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta
Ústav Dálného východu

Bakalářská práce

Viola Jandejsková

Japonská příslovce vyjadřující míru

Japanese Adverbs of Degree (Measure)

Praha 2010

Vedoucí práce: Prof. Zdenka Švarcová, Dr.

Poděkování:

Za vedení diplomové práce, cenné rady, připomínky a podněty upřímně děkuji vedoucí své diplomové práce Prof. Zdence Švarcové, Dr.

„Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou/diplomovou práci vypracoval(a) samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne:

Podpis:

Anotace

Práce pojednává japonské příslovce míry vyjadřující vysokou míru z hlediska morfologického, sémantického i syntaktického. Nejprve uvádím základní informace o japonských příslovcích obecně. U jednotlivých příslovcí pak vysvětluji význam pomocí přímého překladu i opisu, určuji morfologický typ a komentuji nejčastější typ rozvíjeného výrazu ze sémantického hlediska. Dále uvádím korpus příkladových vět s překladem do češtiny. U každé příkladové věty komentuji sémantický typ rozvíjeného výrazu. Na konci shrnuji poznatky o souvislosti mezi významem příslovce a sémantickým typem rozvíjeného výrazu.

Klíčová slova:

Japonská gramatika; japonská příslovce; japonština; morfologie; syntax

Abstract

This thesis disserts on Japanese adverbs of degree (measure) expressing high degree from morphological, semantic and syntactical perspective. First, I introduce basic information about Japanese adverbs generally. About each adverb I explain the meaning by means of both direct translation and description and I define morphological type and comment on most often type of modified expression from the semantic perspective. Then I give a corpus of example sentences with Czech translation. At each example sentence I comment on semantic type of modified expression. At the end I resume findings about relation between meaning of an adverb and semantic type of modified expression.

Keywords:

Japanese grammar; Japanese adverbs; Japanese; Morphology; Syntax

Obsah:

1. Úvod	
1.1. Zadání.....	7
1.2. Struktura práce.....	7
2. Obecně o japonských příslovcích	
2.1. Japonská příslovce jakožto slovní druh.....	11
2.2. Morfologická typologie.....	12
2.2.1. Odvozená.....	12
2.2.2. Neodvozená.....	13
2.3. Syntaktická funkce.....	14
3. Seznam příslovcí a příkladové věty.....	16
4. Závěr.....	92
Seznam použité literatury.....	94

1. Úvod

1.1. Zadání

Ve své práci pojednávám příslovce míry vyjadřující vysokou míru. Nejprve se zmíním o japonských příslovcích obecně. Vysvětlím jejich zařazení jakožto slovní druh a dělení jak z pohledu japonské, tak z pohledu české mluvnice, dále morfologickou typologii a syntaktickou funkci. Zmíním se také o stupňování japonských příslovcí. Poté se zaměřím konkrétně na japonská příslovce míry vyjadřující vysokou míru. Popíši jednotlivá příslovce jako sémantické jednotky – vysvětlím význam pomocí přímého překladu i opisu, přiřadím je k určitému morfologickému typu a poukážu na typ rozvíjeného výrazu ze sémantického hlediska, který se ve vazbě s daným příslovcem nejčastěji vyskytuje. Popřípadě poukážu na specifické použití příslovce v ustálené větné vazbě. U každého příslovce uvedu přibližně deset příkladových vět, které vyberu tak, aby co nejlépe vystihovaly význam a způsob užití daného příslovce. U každé příkladové věty okomentuji typ výrazu rozvíjeného příslovcem ze sémantického hlediska, popřípadě poukážu na specifické vazby apod. Z korpusu příkladových vět se budu snažit zjistit, jestli má dané příslovce tendenci rozvíjet určitý sémantický typ výrazu a jaký. Své poznatky shrnu na konci své práce.

1.2. Struktura práce

Protože skupina příslovcí míry je značně rozsáhlá, pro svou práci jsem si vybrala podskupinu příslovce vyjadřující vysokou míru. Ta obsahuje přiměřený počet příslovcí a zároveň je sémanticky dostatečně ucelená. Výčet příslovcí jsem čerpala z publikace Fukuši¹. Myslím, že tato publikace představuje vhodné dělení příslovcí ze sémantického hlediska. Pro přehlednost jsem příslovce ve své práci seřadila podle české abecedy. U každého příslovce uvádím v závorce přepis znaky, pokud existuje. Z příkladových vět je pak patrné, zda se přepis daného příslovce znaky v praxi používá, či spíše ne. Následuje překlad do češtiny v jedné nebo více variantách seřazených od nejvhodnější a přibližný opis významu podle japonských výkladových slovníků². Některá příslovce mají více než jeden sémantický

¹ Čino, Naoko a Akimoto, Miharuru a Sanada, Kazumori. *Fukuši (Adverbia)*, Tókjó, Aratake šuppan, 1987.

² viz seznam použité literatury

význam. Na takovéto případy je většinou upozorňováno ve výkladových slovnících, ze kterých jsem také převzala rozlišení jednotlivých významů. Ty v rámci popisu jednotlivých příslovcí rozdělují na paragrafy označené a), b), c) atd. Dále určuji morfologický typ příslovce a významový ekvivalent. Poté následují poznatky o sémantickém typu rozvíjeného výrazu, které jsem vyrozuměla z příkladových vět.

Příkladové věty jsem čerpala převážně z japonských výkladových slovníků a internetového serveru Space Alc³, který čerpá z různých zdrojů jako např. denní tisk. Myslím si, že je pro mou práci zvláště vhodný, neboť nabízí příkladové věty skutečně používané v praxi. Jednotlivé příkladové věty přepisuji následujícím způsobem: japonská věta, česká transkripce (v textu vždy kurzívou) a překlad do češtiny. Překlady do češtiny jsou pracovní a při jejich tvorbě jsem se snažila jak přiblížit se co nejvíce významu věty, tak co nejvíce dodržet větnou strukturu vypovídající o vztahu příslovce a přísudku. U každé příkladové věty taktéž uvádím konkrétní komentář o sémantickém typu rozvíjeného výrazu. Komentáře píšu za odtržku.

Pro určení sémantického typu rozvíjeného výrazu jsem použila kategorizaci z publikací Dóši a Keijóši ze série Japanese for Foreigners.⁴ Tuto kategorizaci považuji za zvláště vhodnou, neboť jednak se zaměřuje skutečně na sémantické členění a jednak jsou kategorie dostatečně jemně rozlišeny. Zde uvádím jednotlivé kategorie:

Adjektiva:

- adjektivum vyjadřující stav nebo vzhled věcí (např. *bílý, dobrý, malý, tichý*)
- adjektivum vyjadřující soud mluvčího (např. *horký – o počasí, chutný, zajímavý, milý, krásný*)
- adjektivum vyjadřující pocity mluvčího (např. *osamělý, šťastný, bolestivý, nepříjemný, příjemný*)

³ <http://www.alc.co.jp/> nahlíženo dne 27.7.2009

⁴ Nišihara, Suzuko a Kawamura, Jošiko a Sugiuči, Jukiko: *Keijóši (Adjektiva)*, Tókjó, Aratake šuppan, 1988

Iwaoka, Tojoko a Okamoto, Kiwami: *Dóši (Slovesa)*, Tókjó, Aratake šuppan, 1993

- adjektivum vyjadřující přání. V této kategorii se vyskytují zejména následující tvary: adjektivum *hošii*, popř. *hošigaru* – chtít, a slovesná koncovka *-tai* vyjadřující přací tvar, která je díky svému morfologickému tvaru chápána jako adjektivum pravé. (např. *chtít co, chtít dělat*)
- adjektivum v záporném tvaru (např. *nedobrý*)

Slovesa:

- často používaná slovesa, která mají poměrně široký význam a způsob použití (např. *dělat, vycházet, potkat, dát, trvat, přerušit, stát, přidělat, vzít* apod.)
- slovesa týkající se společenského života – mezilidské vztahy, vlastnictví, výchova, zaměstnání, právo apod.
- slovesa týkající se každodenního života – pohyb, stav, běžné denní záležitosti, oblékání, jídlo, bydlení, zájmy apod.
- slovesa týkající se duševní nebo tělesné schránky – vjemy, pocity, tělesno, nálada, nemoc apod.
- slovesa vyjadřující přemísťování, změnu, akci, pohyb lidí nebo věcí – začátek, konec, přemísťování, shromažďování, rozptýlení, transport apod.
- slovesa vyjadřující intelektuální činnost – myšlenkové procesy od zkoumání či plánování až po uspořádávání
- slovesa týkající se přírody – nebe a země, flóra, fauna

Jelikož příslovce ve většině případů rozvíjí přísudek, rozhodla jsem se pro přehlednost použít v komentářích k příkladovým větám následující zkratky označující jednotlivé typy přísudku:

- sloveso = V, popř. V^{sin} (sloveso sinojaponské)
- slovesné kompozitum skládající se z významového slovesa a slovesného modifikátoru = V+V^m, popř. V+V^m+V^m nebo ze dvou významových sloves = V+V
- modifikované sloveso skládající se z významového slovesa a postpredikativního modifikátoru = V+PM

- slovesné kompozitum skládající se ze substantiva nebo adjektiva nepravého a slovesa = $N+V^m$
- slovesné kompozitum skládající se ze slovesa a adjektivního modifikátoru = $V+Adj^m$
- adjektivní slovesné kompozitum skládající se z adjektiva a slovesa = $Adj+V^m$, popř. $Adj+V^m+V^m$
- adjektivum = Adj
- modifikované adjektivum skládající se z adjektiva a postpredikativního modifikátoru = $Adj+PM$
- substantivum nebo adjektivum nepravé se sponou = N

2. Obecně o japonských příslovcích

2.1. Japonská příslovce jakožto slovní druh

Zabýváme-li se jakýmkoliv problémem v cizím jazyce, je náš výzkum vždy z principu kontrastivní. Proti sobě stojí rozdílné přístupy k dané problematice v mateřském a v cizím jazyce. Proto předkládám jak variantu přístupu české mluvnice k problematice příslovčí, tak variantu japonské mluvnice:

Příslovce (adverbia) jsou základní slovní druh vyjadřující široce okolnostní příznak slovesa jakožto příznaku probíhajícího v čase, adjektiva jakožto příznaku neprobíhajícího v čase i příznak adverbia samého. Na rozdíl od ostatních základních slovních druhů jsou adverbia slova neohebná; některá se ovšem (stejně jako adjektiva) stupňují. Adverbia se sémanticky třídí v podstatě podle typu okolností, které vyjadřují: okolnosti místní, časové, způsobové a příčinné jsou vyjadřovány adverbii místa, času, způsobu a příčiny. Chápání adverbia jakožto široce okolnostního příznaku sloves, adjektiv a adverbií zahrnuje nejen okolnosti ve vlastním smyslu (vnější – časové a prostorové, i „vnitřní“ – příčinné), ale i způsob (rovněž v širokém slova smyslu: kvalitu, míru – intenzitu, zřetel apod). (...) Příslovce míry (stupně vlastnosti, intenzity) i příslovce zřetele se mnohdy považují za samostatné druhy příslovčí.⁵

Japonská příslovce (副詞 *fukuši*) jsou větné členy samostatné (自立語 *džiricugo*) a rozvíjejí téměř výlučně slova ohebná (用言 *jógen*) nebo jiné příslovce. Výjimečně rozvíjejí i slova neohebná (体言 *taigen*). Jsou protikladem k situaci, kdy přívlastek rozvíjí výlučně slova neohebná. Příslovce mohou rozvíjet slova ohebná jako například přídavná jména pravá či nepravá, ale sama jsou neohebná, takže nemohou vykonávat funkci predikativní. Nemohou se tedy stát predikátem. Příslovce se mohou dělit podle způsobu rozvíjení denotátu následovně: 1) příslovce, která rozvíjejí nebo blíže určují stav, okolnosti (příslovce okolnostní, např. *donna*), 2) příslovce, která rozvíjejí nebo blíže určují míru (příslovce míry, např. *donogurai*), 3) příslovce, která rozvíjejí nebo určují způsob přísudku (příslovce způsobu, např. *dó*). Někteří lidé rozlišují i příslovce času nebo spojovací příslovce. Dále existují příslovce, která vymezují tvar přísudku (呼応副詞 *koófukuši*). Např. *kanarazu.....sejo (šite kudasai)*,

⁵ Petr, Jan a kol. autorů: Mluvnice češtiny (2), Praha, Academia, 1986, str. 188-190

kanarazušimo.....dewa nai, keššite.....šinai (dewa nai), maru de.....no jó da, tabun.....dešó, tatoe.....demo apod. Jsou i tací, kteří řadí k příslovcím i některé spojky, členy rozvíjející neohebná slova nebo dokonce citoslovce.⁶

Japonská příslovce míry vyjadřují míru kvality věcí, intenzitu pohybu, činnosti, míru okolností. Rozvíjejí především přídavná jména pravá a nepravá nebo větné členy, které tyto obsahují.⁷

Rozdíl v přístupu české a japonské mluvnice k problematice příslovcí je zřetelný zejména v kategorizaci. V české mluvnici se příslovce dělí na příslovce místa, času, způsobu a příčiny a příslovce míry se řadí do kategorie způsobu, přičemž se připouští možnost považovat je za samostatnou kategorii. Naopak v japonské mluvnici se příslovce dělí na příslovce okolnostní, míry a způsobu. Není zde tedy pochyb o zařazení příslovcí míry, naopak se podle kategorizace zdá, že zastávají důležitější úlohu, než v české mluvnici.

2.2. Morfologická typologie

2.2.1. Odvozená

a) příslovce **tvorěná odvozením z adjektiva - deadjektivní** (stejně jako v češtině nebo angličtině, např. hezký – hezky, nice – nicely). Tento typ lze dále rozdělit na dvě podskupiny – příslovce odvozená od adjektiv pravých a příslovce odvozená od adjektiv nepravých.

- odvozená od **adjektiv pravých** (adjektiva s koncovkou –i):

Od adjektiva se oddělí koncovka –i a nahradí se koncovkou –ku.

Např.: よい – よく (*joi – joku*) – dobrý – dobře

はやい – 早く (*hajai – hajaku*) – rychlý - rychle

⁶ Hirai, Masao: *Kotoba seikacu džiten (Slovník živého jazyka)*, Tokio, Gjósei, 1980, str. 134-135

⁷ Mitani, E. a kol.: *Kokugo jóran (Japonský jazyk – přehled)*, Tókjó, Taišúkan šoten, 1995

- odvozená od **adjektiv nepravých** (adjektiva s koncovkou –na)

Od adjektiva se oddělí koncovka –na a nahradí se koncovkou –ni.

Např.: きれいな – きれいに (*kirei na – kirei ni*) – krásný – krásně

しずかな – しずかに (*šizuka na – šizuka ni*) – tichý – tiše

b) příslovce odvozená od **ukazovacího nebo tázacího zájmena - zájmenná**.

Tato skupina je omezená na příslovce s předponami ko-, so-, a-, do-.

Např.: こんなに (*konna ni*) – tolik

(Odvozeno od slovního spojení このように (*kono jó ni*))

c) příslovce odvozená od **slovesa**

Např.: 残らず (*nokorazu*) – všechno

d) příslovce **složená**.

Vznikají přidáním přípony nebo složením s jiným slovem.

Např.: いかにか (*ika ni*) – kolik

2.2.2. Neodvozená

a) sinojaponská

Např. 相当(*sótó*) – velmi

b) japonská

Např.: 皆(*mina*) – všichni

Jak sinojaponská, tak japonská neodvozená příslovce mohou být tvořena také zdvojením jednoho slova.

Např.: 精精(*seizei*) – nanejvýš

c) kombinovaná – kombinace sinojaponského a japonského morfému

Např.: 余程(*johodo*) – výjimečně

2.3. Syntaktická funkce

Přísluvečné určení neboli adverbiale (zkráceně ADV) se jako větný komponent váže především na sémantický predikát. Na výrazové rovině se jeví jako člen dominovaný verbem finitem, což je případ daleko nejfrekventovanější, adjektivem (které zpravidla rovněž považujeme za ztvárnění sémantického predikátu, pokud není přímo predikativem), nebo adverbiem. (...) K ADVQuant (adverbiale měrové) se řadí taková charakteristika obsahu vyjádřeného slovesem, adjektivem, zřídka i adverbiem, která ho ukazuje v jeho množství nebo intenzitě, připisuje mu tedy některou z hodnot na ose „hodně – málo“. (...) ADVQuant představují v naprosté většině fakultativní komponent věty. Pouze u sloves vyjadřujících měření je ADVQuant doplněním valenčním a vyjadřuje se zhusta Ak: *měří dva metry; váží tunu; stojí to tisíc korun* ap. Lze v těchto případech vyjádřit míru i adverbiem, např. *Stojí to hodně, dost, málo*. (...) I v těch případech, kdy je ADVQuant členem fakultativním, představujícím ve vztahu k slovesu, adjektivu nebo adverbium obdoby kvantitativního přívlastku substantiv, není jeho užití prosto vázanosti na sémantiku dominujícího výrazu. Kvantifikaci podléhají v zásadě adjektiva a adverbia jakostní, kdežto vztahová ji v naprosté většině vylučují (avšak: *téměř kilometrový úsek, skoro hodinové čekání* apod). Pokud pak jde o slovesa, existuje hodně omezení týkajících se jednotlivých sémantických tříd a spočívajících v tom, zda ta či ona sémantická třída sloves vůbec připouští spojení s ADVQuant, srov. např. akční dokonavá slovesa typu *uvařit, napsat, přečíst*, kde adverbium *hodně* lze interpretovat objektivě: *Hodně už přečetl*, nebo jak variantu ADVFreq s významem „často“, zejména u sloves nedokonavých: *U nich se hodně vaří zelenina, hodně jezdí na výlety* ap. Obecně lze říci, že ve značné míře připouštějí spojení s ADVQuant neakční slovesa s významem mutačním, ale hojně i neakční slovesa nemutační, méně slovesa akční.

Japonská příslovce tedy rozvíjí převážně přísudek. Ten může být slovesný, adjektivní nebo jmenný:

a) **slovesný** (tvořen slovesem)

Např.: よく考えてみてください。

Joku kangaete mite kudasai.

Prosím, dobře si to rozmyslete.

b) **adjektivní** (tvořen adjektivem pravým)

Např.: 今日はかなり忙しい。

Kjó wa kanari isogašii.

Dnes mám dosti naspěch.

c) **jmenný** (tvořen substantivem nebo adjektivem nepravým a sponou)

Např.: いろいろ説明したが、たいがいそんな所だ。

Iroiro secumei šita ga, taigai sonna tokoro da.

Už jsem vám na vysvětlenou řekl různé informace, zkrátka zhruba takové nějaké místo to je.

ずいぶんいろいろな方にお会いして。

Zuibun iroirona kata ni oai šite.

Setkávám se s lidmi opravdu rozličných povah.

3. Seznam příslovcí a příkladové věty

1. DAIBU (大分)

= dosti, značně, mnohem

Míra, množství, počet, vzdálenost nebo čas jsou tak značné, že se nedají ignorovat.

Morfologický typ: neodvozená sinojaponská

Významový ekvivalent: *kanari, sótó*

- Rozvíjený výraz často vyjadřuje stav, pozitivní změnu nebo posun v čase.

Např.:

1. このごろの学生は講義を聞きながらひじをついている者がだいぶいる。

Kono goro no gakusei wa kógi wo kikinagara hidži wo cuiteiru mono ga daibu iru.

Mezi dnešními studenty je dosti takových, kteří na přednáškách zívají.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující stav, existenci. *Daibu* vyjadřuje značnou míru tohoto stavu.

2. だいぶ分かってきたね。

Daibu wakatte kita ne.

Už tomu do značné míry rozumíš, že.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující myšlenkový proces. *Daibu* vyjadřuje značnou míru pokročilosti tohoto procesu.

3. だいぶよくなりました。

Daibu jokunarimašita.

Cítím se mnohem lépe.

- Rozvíjeným výrazem je Adj+V^m vyjadřující změnu stavu k lepšímu. *Daibu* vyjadřuje značnou míru pokročilosti změny.

4. だいぶ面倒が省けた。

Daibu mendó ga habuketa.

Do značné míry jsme se dokázali vyhnout otravné práci.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost v potenciálu. *Daibu* vyjadřuje značnou míru této činnosti.

5. まだだいぶ遠いよ。

Mada daibu tói jo.

Je to ještě dosti daleko!

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující aktuální stav. *Daibu* vyjadřuje značnou míru tohoto stavu.

6. しかし、実際には日本人の想像とはだいぶ違ってる。

Šikaši, džissai ni wa nihondžin no sózó to wa daibu čigatteru.

Ale ve skutečnosti se značně liší od mé představy Japonce.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující stav, charakter situace. *Daibu* vyjadřuje značnou míru tohoto stavu.

7. 自分の国に比べるとだいぶ違います。

Džibun no kuni ni kuraberu to daibu čigaimasu.

V porovnání s vlastní zemí je (Japonsko) dosti odlišné.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující stav, charakter situace. *Daibu* vyjadřuje značnou míru tohoto stavu.

8. 知らぬ間に午後もだいぶ過ぎていた。

Širanu aida ni gogo mo daibu sugiteita.

Aniž bych si všiml, odpoledne také značně pokročilo.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující posun v čase. *Daibu* vyjadřuje značnou míru tohoto posunu.

9. 広告の打ち方もだいぶうまくなった。

Kókoku no učikata mo daibu umakunatta.

Dosti se zlepšil i ve způsobu vedení prezentací.

- Rozvíjeným výrazem je Adj+V^m vyjadřující změnu k lepšímu. *Daibu* vyjadřuje značnou míru této změny.

10. もうだいぶ前から。

Mó daibu mae kara.

Už od dosti dávné doby.

- V tomto případě je rozvíjeným členem substantivum, což je mezi příslovci spíše výjimka. Toto substantivum vyjadřuje časovou vzdálenost od přítomnosti směrem k minulosti. *Daibu* vyjadřuje značnou míru této časové vzdálenosti.

2. DAITAI (大体)

= téměř, většinou, přibližně, zhruba

Zaměřeno na důležitá místa s vynecháním detailů.

Morfologický typ: neodvozená sinojaponská

Významový ekvivalent: *taigai, hobo*

- Rozvíjený výraz často vyjadřuje dokončení činnosti.

Např.:

1. その仕事はだいたい終わっている。

Sono šigoto wa daitai owatteiru.

Ta práce je téměř hotová.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující stav. *Daitai* vyjadřuje míru tohoto stavu.

2. だいたい原則ができた。

Daitai gensoku ga dekita.

Základní pravidla jsou téměř stanovena.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost. *Daitai* vyjadřuje, že míra této činnosti je téměř úplná.

3. 部長の説明で、来年度のわが社の経営方針はだいたい理解できた。

Bučō no secumei de, rainendo no wagaša no keiei hōšin wa daitai rikai dekita.

Díky vysvětlení šéfa se mi téměř podařilo porozumět záměrům naší firmy na příští rok.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} v potenciálu vyjadřující myšlenkové procesy. *Daitai* vyjadřuje, že míra těchto procesů je téměř úplná.

4. だいたい意見が一致した。

Daitai iken ga ičči šita.

Většinou se názory shodovaly.

5. 手続きからしてだいたい君がまちがっている。

Tecuzuki kara šite daitai kimi ga mačigatteiru.

Pokud jde o vyřizování věcí, většinou ty děláš chyby.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující intelektuální činnost. *Daitai* vyjadřuje vysokou míru činnosti.

6. 道路はだいたい出来上がった。

Dóro wa daitai dekiagatta.

Silnice je téměř hotová.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující činnost. *Daitai* vyjadřuje vysokou míru pokročilosti této činnosti.

7. 事件はだいたいかたづいた。

Džiken wa daitai katazuita.

Případ je téměř vyřešen.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující intelektuální činnost. *Daitai* vyjadřuje míru pokročilosti této činnosti.

8. 卒論はだいたい書けているが、完成するまでにあと二週間はかかる。

Socuron wa daitai kaketeiru ga, kansei suru made ni ato ni šúkan wa kakaru.

Závěrečnou práci už mám téměř napsanou, ale do dokončení to bude trvat ještě dva týdny.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující stav. *Daitai* vyjadřuje, že míra tohoto stavu je téměř úplná.

9. だいたいその事件を述べる。

Daitai sono džiken wo noberu.

Přibližně vylíčit událost.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se společenského života. *Daitai* vyjadřuje, že míra této činnosti je téměř úplná.

3. DŽÚBUN (十分、充分)

= dostatečně, dost

Podmínky či očekávání jsou naplněny, není třeba již nic přidávat.

Morfologický typ: neodvozená sinojaponská

Významový ekvivalent: *ippai, unto, takusan, tappuri, sukunakarazu*

- Rozvíjeným výrazem je zpravidla sloveso, které může vyjadřovat rozmanitou lidskou činnost, stav, změnu stavu apod.

Např.:

1. 十分になる。

Džúbun ni naru.

To bude stačit.

- Zde je *džúbun* použito ve svém méně obvyklém tvaru odvozeném od adjektiva nepravého *džúbun(na) – džúbun ni*. Rozvíjeným členem je V vyjadřující změnu stavu. *Džúbun* vyjadřuje dostatečnou míru tohoto stavu.

2. 十分見ること。

Džúbun miru koto.

Dívej se pořádně.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se smyslového vnímání. *Džúbun* vyjadřuje dostatečnou míru této činnosti.

3. 日本は今まで十分に謝ってきました。

Nihon wa ima made džúbun ni ajamate kimašita.

Japonsko se už dostatečně naomlouvalo.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující činnost týkající se mezilidských vztahů. *Džúbun* vyjadřuje dostatečnou míru této činnosti.

4. 家族から十分支えられていると思いますか。

Kazoku kara džúbun sasaerarete iru to omoimasu ka.

Myslíte si, že jste dostatečně podporováni svou rodinou?

- viz věta č. 3.

5. その辞書で十分間に合う。

Sono džišo de džúbun ma ni au.

S tímto slovníkem si dostatečně vystačíme.

- Rozvíjeným výrazem je slovesná fráze vyjadřující činnost týkající se každodenního života. Sloveso samotné vyjadřuje, že si s něčím lze vystačit. *Džúbun* tento význam zdůrazňuje.

6. ストレスと円高で、日本に住んでいること自体で十分打撃を受けているのです。

Sutoresu to endaka de, nihon ni sundeiru koto džitai de džúbun dageki wo uketeiru no desu.

Díky stresu a vysoké ceně jenu je pro něj dostatečným trestem samotný pobyt v Japonsku.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující negativní pasivní činnost týkající se pocitů. *Džúbun* vyjadřuje dostatečnou míru této činnosti.

7. 世論の重みを十分考える。

Joron no omomi wo džúbun kangaeru.

Dostatečně se zamyslet nad váhou veřejného mínění.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující myšlenkový proces. *Džúbun* vyjadřuje dostatečnou míru tohoto procesu.

8. 他の皆から十分離れたところにいる。

Hokano minna kara džúbun hanareta tokoro ni iru.

Je na místě dosti vzdáleném od ostatních.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující stav (vzdálenost). *Džúbun* vyjadřuje dostatečnou míru tohoto stavu.

9. 彼の意図に十分注意する。

Kare no ito ni džúbun čúi suru.

Dostatečně si všímat jeho záměru.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující intelektuální činnost. *Džúbun* vyjadřuje dostatečnou míru této činnosti.

10. 彼女の成功を十分確信している。

Kanodžo no seikó wo džúbun kakušin šite iru.

Jsem si dostatečně jistý jejím úspěchem.

- Rozvíjeným výrazem je $V^{\text{sin}} + V^{\text{m}}$ vyjadřující intelektuální činnost. *Džúbun* vyjadřuje dostatečnou míru této činnosti.

4. HOBO

= téměř

Až na malé detaily tvrzení platí.

Morfologický typ: neodvozená japonská

Významový ekvivalent: *taigai, daitai, taitei*

- Rozvíjený výraz většinou vyjadřuje dokončenou činnost nebo následný stav.

- Je-li rozvíjeným výrazem adjektivum, vyjadřuje hobo spíše přibližnou míru než míru blízcí se úplné.

Např.:

1. ほぼ完成した探査船が最近、マスコミに公開された。

Hobo kansei šita tansasen ga saikin, masukomi ni kókai sareta.

Téměř dokončený průzkumný člun byl nedávno předveden médiím.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} v pasivu vyjadřující stav. *Hobo* vyjadřuje, že stavu je téměř dosaženo.

2. ほぼ満員の状態になったのに私の隣の席は空いたままだった。

Hobo man'in no džótai ni natta no ni, wataši no tonari no seki wa aita mama datta.

Přestože se (divadlo) téměř naplnilo, sedadlo vedle mne zůstalo prázdné.

- Rozvíjeným výrazem je $V+PM$ vyjadřující změnu. *Hobo* vyjadřuje, že změna je téměř dokončená.

3. 新築工事はほぼ完了した。

Šincikukódžó wa hobo kanrjó šita.

Stavební práce na nové konstrukci jsou téměř dokončeny.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující stav. *Hobo* vyjadřuje, že stavu je téměř dosaženo.

4. 役員会で新しいプロジェクトは、来年四月から開始するという事にほぼ決定した。

Jakuinkai de atarašii puródžekto wa, rainen šigacu kara kaiši suru to iú koto ni hobo kettei šita.

Na zasedání výkonných ředitelů se téměř rozhodlo, že nový projekt začne od dubna příštího roku.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující intelektuální proces. *Hobo* vyjadřuje, že tento proces je téměř dokončen.

5. ほぼすべての人々に親しまれている。

Hobo subete no hitobito ni šitašimarete iru.

Je to milé téměř všem lidem.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce vyjadřující absolutní míru. *Hobo* vyjadřuje, že tato míra není absolutní, že je téměř absolutní.

6. 買い物はほぼ終わりました。

Kaimono wa hobo owarimašita.

Nákupy téměř skončily.

- Rozvíjeným výrazem je *V* vyjadřující činnost. *Hobo* vyjadřuje míru této činnosti blížící se úplné.

7. この木はあの木とほぼ同じ高さだ。

Kono ki wa ano ki to hobo onadži takasa da.

Tento strom má téměř stejnou výšku jako tamten.

- Rozvíjeným výrazem je *Adj* vyjadřující stav. *Hobo* vyjadřuje přibližnou míru tohoto stavu.

8. ほぼ6倍に上がっている。

Hobo roku bai ni agatte iru.

(Ceny) se zvýšily téměř šestkrát.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce vyjadřující míru. *Hobo* vyjadřuje, že míry je téměř dosaženo.

9. ほぼ毎日行われているデモ活動。

Hobo mai niči okonawarete iru demo kacudó.

Demonstrace konající se téměř každý den.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce vyjadřující míru. *Hobo* vyjadřuje, že je téměř dosaženo této míry.

10. ほぼゼロになる。

Hobo zero ni naru.

Téměř se rovnat nule.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující změnu. *Hobo* vyjadřuje, že změna je téměř dokončená.

5. HOTONDO 殆ど

Morfologický typ: neodvozená japonská

a) skoro, téměř

Zbývá jen málo k dosažení daného stavu.

- rozvíjený člen zpravidla vyjadřuje stav nebo děj po němž nějaký stav nastane.

Např.:

1. ほとんど死ぬところだった。

Hotondo šinu tokoro datta.

Skoro jsme umřeli.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující děj v lidském životě. *Hotondo* vyjadřuje, že zbývá velmi málo k uskutečnění děje.

2. ほとんど意味が無い。

Hotondo imi ga nai.

Téměř to postrádá smysl.

- Rozvíjeným výrazem je V v záporném tvaru vyjadřující stav. *Hotondo* vyjadřuje, že zbývá jen málo k dosažení tohoto stavu.

3. 私にはほとんど不可能だ。

Wataši ni wa hotondo fukanó da.

Pro mě je to téměř nemožné.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující stav, vlastnost. *Hotondo* vyjadřuje, že zbývá vlemi málo k dosažení tohoto stavu.

4. ほとんど新聞をよまない。

Hotondo šinbun wo jomanai.

Noviny skoro nečtu.

- Rozvíjeným výrazem je V v záporu vyjadřující stav. *Hotondo* vyjadřuje, že zbývá velmi málo k dosažení tohoto stavu.

5. 彼女はそれを聞いて、ほとんど失神しかけた。

Kanodžo wa sore wo kiite, hotondo šiššin šikaketa.

Když to slyšela, málem omdlela.

- Rozvíjeným výrazem je $V^{\text{sin}} + V^{\text{m}}$ vyjadřující duševní proces. *Hotondo* vyjadřuje, že zbývá velmi málo k tomu, aby se tento proces uskutečnil.

b) = většinou, téměř

Až na malou výjimku se jedná o celé množství, počet.

Např.:

6. ほとんど500円以下です。

Hotondo gohaku en ika desu.

Většinou stojí méně než 500 jenů.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující stav. *Hotondo* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

7. ほとんどいつでも守りの体制である。

Hotondo icudemo mamori no taisei dearu.

Být většinou v defenzivě.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce vyjadřující absolutní míru. *Hotondo* vyjadřuje, že tato míra není úplně absolutní, že je téměř absolutní.

8. ほとんどすべてのものがそこで作られています。

Hotondo subete no mono ga soko de cukurareteimasu.

Téměř všechny věci se vyrábí zde.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce vyjadřující absolutní míru. *Hotondo* vyjadřuje, že tato míra není úplně absolutní, že je téměř absolutní.

9. ほとんどが賛成した。

Hotondo ga sansei šita.

Většina souhlasila.

- Zde je *hotondo* přechýleno do kategorie substantiva v pozici podmětu a tudíž neplní funkci rozvití přísudku. Vyjadřuje téměř absolutní míru.

10. ほとんどがワルツやポルカなど踊るための曲です。

Hotondo ga warucu ja poruka nado odoru tame no kjoku desu.

Většina skladeb je určená pro waltz nebo polku.

- Viz věta č. 9.

6. IPPAI 一杯

Morfologický typ: neodvozená sinojaponská

Významový ekvivalent: *unto, džúbun, takusan, tappuri, sukunakarazu*

a) = naplno, plně

Něco plně využít, použít.

- ve větě se zpravidla vyskytuje člen vyjadřující čeho je plně využito. Příisudek pak zpravidla vyjadřuje lidskou činnost.

- Ve větách obsahujících *ippai* v tomto významu vyjadřuje rozvíjený výraz spíše stav než činnost.

Např.:

1. 夜の新宿や六本木には、いつも若い人々がいっぱいいる。

Joru no Šindžuku ja Roppongi ni wa, icumo wakai hitobito ga ippai iru.

Na nočním Šindžuku nebo Roppongi je vždy plno mladých lidí.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Ippai* vyjadřuje plnou míru tohoto stavu.

2. 目に涙をいっぱい浮かべていた。

Me ni namida wo ippai ukabeteita.

Oči měl plně zalité slzami.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující stav. *Ippai* vyjadřuje plnou míru tohoto stavu.

3. 明日いっぱい忙しい。

Ašita ippai isogašii.

Zítra jsem úplně zaneprázdněn.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující stav. *Ippai* vyjadřuje plnou míru tohoto stavu.

b) = plno

Stav, kdy je prostor či nádoba něčím naplněná až po okraj.

- V tomto významu je *ippai* přechýleno do substantiva a tudíž nerozvíjí příisudek.

- Ve větě je zpravidla obsažen výraz vyjadřující prostor, který je naplněn, a obsah naplnění.

Např.:

4. 時間いっぱい待つ。

Džikan ippai macu.

Čekat do poslední chvíle.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Ippai* vyjadřuje plnou míru této činnosti.

5. 若さいっぱいのふたり。

Wakasa ippai no futari.

Dvojice plná mládí.

- Rozvíjeným výrazem je substantivum (*futari*) odkazující na osoby. *Ippai* vyjadřuje, že tyto osoby jsou plné (něčeho) a samo je rozvíto substantivem (*wakasa*), které vyjadřuje obsah naplnění.

6. 会場いっぱいの人。

Kaidžó ippai no hito.

Lidé zaplňující shromaždiště.

- Rozvíjeným výrazem je substantivum vyjadřující lidi. *Ippai* vyjadřuje plný počet těchto lidí vzhledem k danému prostoru (*kaidžó*).

7. もういっぱいです。

Mó ippai desu.

Už to stačí. (Už je plno.)

- Zde plní *ippai* funkci jmenného přísudku.

8. 予算はいっぱいだ。

Josan wa ippai da.

Rozpočet je napnutý.

- Také zde plní *ippai* funkci jmenného přísudku a vyjadřuje plnou míru.

9. 力いっぱい戦う。

Čikara ippai tatakau.

Bojovat ze všech sil.

- Zde je *ippai* ve významu „ze všech sil“ používáno idiomatically⁸.

10. 精いっぱいやってみよう。

Sei ippai jatte mijó.

Zkusme do toho jít naplno!

- viz věta č. 9.

7. ISSÓ (一層)

= ještě (více)

Stávající míra je ještě pokročilejší než v předchozím stádiu nebo než v jiných případech.

Morfologický typ: neodvozená sinojaponská

Významový ekvivalent: *sara ni, nao, masu masu, motto*

- V překladu do češtiny často následuje 2. stupeň přídavného jména či příslovce

- Pojí se spíše s vnějšími projevy – popisy situace, vzhledu; méně už s vnitřními pocity.

⁸ Čino, Naoko a Akimoto, Miharuru a Sanada, Kazumori: *Fukuši (Adverbia)*, Tókjó, Aratake šuppan, 1987.

Např.:

1. 同伴願えれば一層都合がよい。

Dóhan negaereba issó cugó ga joi.

Kdybyste mohl jít s námi, hodilo by se nám to ještě více.

- Jako rozvíjený výraz můžeme označit celou frází „*cugó ga joi*“. Navzdory překladu do češtiny pomocí slovesa se v japonštině řídíme posledním členem fráze, tedy adjektivem *joi*. Rozvíjený výraz tedy vyjadřuje pozitivní okolnosti, stav. *Issó* vyjadřuje ještě větší míru těchto pozitivních okolností v případě uskutečnění prosby ve srovnání s případem, kdy by se prosba neuskutečnila, i když i v takovém případě by byly okolnosti pozitivní.

2. 八月になると一層暑くなる。

Hačigacu ni naru to issó acukunaru.

V srpnu se ještě více oteplí.

- Rozvíjeným výrazem je Adj+V^m vyjadřující změnu stavu. *Issó* vyjadřuje, že již za tohoto stavu je míra vysoká, ale po uskutečnění změny se ještě zvýší.

3. 髪が黒いので一層美人に見える。

Kami ga kuroi no de issó bidžin ni mieru.

Protože má černé vlasy, vypadá ještě krásněji.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující stav. *Issó* vyjadřuje ještě zvýšenou míru stavu.

4. いっそうよく見える。

Issó joku mieru.

Vypadat ještě lépe.

- viz věta č. 3

5. 末っ子だけに一層かわいい。

Suekko dake ni issó kawaii.

Už tím, že je nejmladší, je ještě roztomilejší.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující vlastnost. *Issó* vyjadřuje zvýšenou míru této vlastnosti (*ještě roztomilejší*) díky dané okolnosti (*že je nejmladší*).

6. この事態は私たちをいっそう危険な状態にさらしかねない。

Kono džitai wa watašitači wo issó kikenna džótai ni sarašikanenai.

Tyto okolnosti nás jistě vystaví ještě většímu nebezpečí.

- Rozvíjeným výrazem je adjektivum nepravé vyjadřující negativní stav. *Issó* vyjadřuje ještě větší očekávanou míru tohoto stavu, než je ta stávající.

7. そうすると、よりいっそう自分の理想像に近づくことができるでしょう。

Só suru to, jori issó džibun no risózó ni čikazuku koto ga dekiru dešó.

Takhle by se snad dokázal ještě více přiblížit svému ideálu.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost. *Issó* vyjadřuje ještě větší míru činnosti vzhledem k současné míře. *Issó* je zde ještě posíleno spojením s *jori* – více. V překladu do češtiny se to ale neprojeví, jelikož bychom museli použít zdvojený výraz (*ještě ještě více*), což nepůsobí přirozeně.

8. その証拠を隠すことで事態をいっそう悪くする。

Sono šóko wo kakusu koto de džitai wo issó waruku suru.

Tím, že bude schovávat důkazy, věci ještě zhorší.

- Rozvíjeným výrazem je Adj+V^m vyjadřující aktivní změnu stavu. *Issó* vyjadřuje ještě větší intenzitu změny, než jaká byla doposud.

9. パートナーにわがままな願いをしてみてください。それでいっそう相手はあなたを愛するよう
に。

Pátoná ni wagamamana onegai wo šite mite. Sore de issó aite wa anata wo ai suru jó ni.

Zkus mít na partnera sobecké požadavky. Aby tě tak miloval ještě více.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující lidské city. *Issó* vyjadřuje jejich umocnění.

8. JOHODO (余程)

=výjimečně, mnohem, daleko

Stav značně překračující míru nebo obsahový rámec považovaný za běžný.

Morfologický typ: neodvozená kombinová

Významový ekvivalent: *joppodo* (hovorový ekvivalent), *sótó*, *hidžó ni*, *kanari*

- Zde převažuje v pozici rozvíjeného členu adjektivum, a to adjektivum vyjadřující pocity.
V takovém případě převládá spíše pozitivní význam výpovědi.

Např.:

1. よほど寒い。

Johodo samui.

Mnohem chladněji (než obvykle).

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující stav, eventuelně úsudek mluvčího. *Johodo* vyjadřuje výjimečně vysokou míru tohoto stavu.

2. よほど怒っていたのか彼は私に口もきかなかった。

Johodo okotte ita no ka kare wa wataši ni kuči mo kikanakatta.

Asi byl mimořádně rozčilený, že se mnou ani nepromluvil.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující negativní duševní stav, pocity nějaké osoby.
Johodo vyjadřuje výjimečně vysokou míru tohoto stavu.

3. この方がよほどいい。

Kono hó ga johodo ii.

Toto je mnohem lepší.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující pozitivní kvalitu, popř. pocity mluvčího. *Johodo* vyjadřuje výjimečně vysokou míru této kvality.

4. よほどうれしかったに違いない。

Johodo ureşikatta ni čigainai.

Musel být výjimečně šťastný.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující pozitivní pocity nějaké osoby. *Johodo* vyjadřuje neobvykle vysokou míru těchto pocitů.

5. よほど重大な誤りがある場合を除いて。

Johodo džújóna ajamari ga aru baai wo nozoite.

Kromě případů výjimečně závažného pochybení.

- Rozvíjeným výrazem je adjektivum nepravé vyjadřující vlastnost. *Johodo* vyjadřuje výjimečně vysokou míru této vlastnosti.

6. それに気づかない彼らは感情がよほど鈍いのかもかもしれません。

Sore ni kizukanai karera wa kandžó ga johodo nibui no kamoširemasen.

(Vládní úředníci), co si toho nevšimli, museli být výjimečně otupělí.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující negativní vlastnost. *Johodo* vyjadřuje výjimečně vysokou míru této vlastnosti.

7. ビールを飲みながら試合を見ているほうがよほど楽しいよ。

Bíru wo nominagara šiai wo mite iru hó ga johodo tanošii jo.

Sledovat zápas a popíjet při tom pivo je ještě mnohem zábavnější!

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující pozitivní pocity mluvčího. *Johodo* vyjadřuje výjimečně vysokou míru těchto pocitů.

8. 当時、彼の家はよほど貧しかったらしく電灯もなかった。

Tódži, kare no uči wa johodo mazušikatta rašiku dentó mo nakatta.

Tenkrát prý byla jeho rodina výjimečně chudá, neměli ani elektřinu.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující stav. *Johodo* vyjadřuje výjimečně vysokou míru tohoto stavu.

9. よほどではなければ凍らない。

Johodo dewanakereba kóranai.

Pokud nebude výjimečná zima, nebude mrznout.

- Zde je *johodo* přechýleno do kategorie substantiva a neplní tudíž funkci rozvití přísudku.

Johodo zde vyjadřuje obecně výjimečnou situaci, stav, přesahující obvyklou míru.

9. JOKEI NI (余計)

Morfologický typ: odvozená složená (sinojaponská)

Významový ekvivalent: *jori, motto*

a) = ještě více

Míra či množství je větší než je obvyklé.

- Existuje také tvar *jokei* (bez partikule ni).

Např.:

1. 人より余計に働く。

Hito jori jokei ni hataraku

Pracovat ještě více, než ostatní.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se společenského života. *Jokei ni* vyjadřuje míru větší než obvyklou, kdy je obvyklý standart vyjádřen slovem *hito* – lidé.

2. このやり方のほうが余計にはかどる。

Kono jarikata no hó ga jokei ni hakadoru.

Tímto způsobem to jde ještě hladčeji.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Jokei ni* vyjadřuje nadstandartní míru této činnosti.

3. だから私は余計に燃える。

Da kara wataši wa jokei ni moeru.

Proto jsem do toho ještě více zapálen.

- Rozvíjeným výrazem je slovo *Veso* vyjadřující duševní stav, pocity. *Jokei ni* vyjadřuje jejich mimořádnou míru.

4. 自分で時計を修理しようとしたら、余計に悪くなってしまった。

Džibun de tokei wo šúri šijó to šitara, jokei ni warukunattešimatta.

Když jsem se snažil opravit si hodinky sám, akorát se ještě více porouchaly.

- Rozvíjeným výrazem je $Adj+V^m+V^m$ vyjadřující změnu stavu k horšímu. *Jokei ni* vyjadřuje zvýšenou míru této změny. Význam *jokei ni* v této větě hraničí s významem c). V tom případě by *jokei ni* vyjadřovalo zbytečnost změny.

b) =tím více

Tím, že přiznáme jisté okolnosti, míra jevu se zvýší.

- Rozvíjený člen často vyjadřuje změnu nebo činnost.

- Ve výpovědi obsahující *jokei ni* v tomto významu se zpravidla vyskytuje vedlejší věta vyjadřující okolnosti předcházející nebo vymezující nárůst intenzity změny.

Např.:

5. 病弱なだけに余計心配だ。

Bjódžakuna dake ni jokei šinpai da.

Jak je zesláblý nemocí, má tím větší obavy.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující pocity. *Jokei* vyjadřuje zvýšení míry těchto pocitů vzhledem k daným okolnostem (*Jak je zesláblý nemocí*).

6. 見るなどと言われるとよけい見たくなる。

Miru na to iwareru to jokei mitaku naru.

Když mi někdo řekne, ať se nedívám, chce se mi podívat o to více.

- Rozvíjeným výrazem je Adj+V^m vyjadřující změnu ve volním procesu mluvčího. *Jokei ni* vyjadřuje zvýšení míry tohoto procesu vzhledem k daným okolnostem.

7. 両親に反対されて、よけい二人の仲は深まった。

Rjóšin ni hantai sarete, jokei futari no naka wa fukamatta.

Tím, že rodiče byli proti, vztah mezi těmi dvěma se o to více prohloubil.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující změnu stavu. *Jokei* vyjadřuje zvýšení míry tohoto stavu vzhledem k daným okolnostem.

8. 暑い暑いといって水ばかりのんでいると、よけい汗が出る。

Acui acui to itte mizu bakari nonde iru to, jokei ase ga deru.

Když se ze samého horka jen napájíte vodou, potíte se tím více.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující pohyb. *Jokei* vyjadřuje zvýšení míry tohoto pohybu vzhledem k daným okolnostem.

c) = navíc

Více, než je potřeba, navíc.

Např.:

9. バナナを一本余計にくれる。

Banana wo ippon jokei ni kureru.

Dát jeden banán navíc.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se mezilidských vztahů. *Jokei ni* vyjadřuje nadbytečnost této činnosti.

10. アクセスを高速化するために、毎月__ドルを余計に支払う。

Akusesu wo kósóka suru tame ni, mai cuki _ doru wo jokei ni šiharau.

Každý měsíc platím __ dolarů navíc, abych získal rychlejší přístup.

- Rozvíjeným výrazem je slovesné kompozitum složené ze sinojaponského morfému a japonského slovesa (výjimka) vyjadřující činnost týkající se společenského života. *Jokei ni* vyjadřuje, že tato činnosti není v zásadě nutná, je vykonávána nad standart.

11. バーゲンセールに行くと、どうしてもいつもよりよけいに買ってしまう。

Bágenséru ni iku to, dóšite mo icumo jori jokei ni katte šimau.

Když jdu na nějaký výprodej, nevím proč, nakoupím vždycky více, než je potřeba.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Jokei ni* vyjadřuje nadbytečnost této činnosti.

10. JOKU

Morfologický typ: odvozená od přídavného jména (pravého)

- toto příslovce je odvozené od adjektiva pravého *joi* – dobrý. Z toho logicky vyplývá i význam příslovce *dobře*.

a) =dobře, pořádně

Předvádět dostatečný výkon.

- Rozvíjený člen vyjadřuje převážně lidskou činnost různého druhu.

Např.:

1. よく似合いますよ。

Joku niimasu jo.

Dobře se k tobě hodí.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující stav. *Joku* vyjadřuje uspokojivou míru tohoto stavu.

2. よく見る

Joku miru

Dobře se dívat

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se smyslového vnímání. *Joku* vyjadřuje, že míra této činnosti je dostatečná.

3. よく考える

Joku kangaeru

Pořádně promyslet

4. よく詩を解する

Joku ši wo kai suru

Dobře rozumět básním

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující myšlenkové procesy. *Joku* vyjadřuje dostatečnou míru těchto procesů.

5. よくできた作品だ。

Joku dekita sakuhin da.

Je to dobře udělaný výrobek.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Joku* vyjadřuje dostatečnou míru této činnosti.

6. よく噛んで食べるのですよ。

Joku kande taberu no desu jo.

Než to sníš, pořádně to pokousej!

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost spojenou s každodenním životem. *Joku* vyjadřuje dostatečnou míru této činnosti.

b) = často, hodně

Dít se, dělat něco často.

Významový ekvivalent: *hinpan ni, šiba šiba*

- Rozvíjený člen vyjadřuje nejčastěji existenci nebo lidskou činnost.

- V tomto významu vyjadřuje *joku* zpravidla frekvenci.

Např.:

7. よくころぶ

Joku korobu

Často padat

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost spojenou s pohybem. *Joku* vyjadřuje vysokou frekvenci této činnosti.

8. よく見に行ったものだ

Joku mi ni itta mono da

Hodně se chořovala dıvat.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost spojenou s pohybem. *Joku* vyjadřuje vysokou frekvenci této činnosti.

9. 世間によくあることで、珍しくはない。

Seken ni joku aru koto de, mezurašiku wa nai.

Je to běžná věc, nic vzácného.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Joku* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

10. こんなことは世間によくある話だよ。

Konna koto wa seken ni joku aru hanaši da jo.

Takovéhle věci jsou ve společnosti častým námětem k hovoru.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Joku* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

11. 彼女はよくしゃべる女だ。

Kanodžo wa joku šaberu onna da.

Je to žena, která hodně mluví.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost spojenou s mezilidskými vztahy. *Joku* vyjadřuje vysokou frekvenci této činnosti.

12. 若い頃はよくスキーをしたものだ。

Wakai koro wa joku sukí wo šita mono da.

Když jsem byl mladý, často jsem jezdíval lyžovat.

- Rozvíjeným výrazem je V (tzv. *gairaigo* + sloveso *suru*) vyjadřující činnost spojenou s pohybem. *Joku* vyjadřuje vysokou frekvenci této činnosti.

11. KANARI (可成)

= dost, velmi, povážlivě

Stav překračující běžné očekávání do té míry, že to nelze přehlédnout.

Morfologický typ: neodvozená kombinovaná

Významový ekvivalent: *sótó, daibu*

- Zdá se, že rozvíjený člen nevyjadřuje žádné pozitivní či negativní konotace.
- Zde se více než u jiných příslovcí objevuje v pozici rozvíjeného členu adjektivum. V takovém případě má výpověď spíše pozitivní význam.

Např.:

1. かなりいい点をとる

Kanari ii ten wo toru

Dostat velmi dobrý počet bodů

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující pozitivní vlastnost. *Kanari* vyjadřuje výjimečně vysokou míru této vlastnosti.

2. 彼はかなり自由に日本語が話せる。

Kare wa kanari džijú ni nihongo ga hanaseru.

Dokáže mluvit dosti plyně japonsky.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce odvozené od adjektiva nepravého vyjadřujícího vlastnost. *Kanari* vyjadřuje značně vysokou míru této vlastnosti.

3. かなり急いでいる。

Kanari isoide iru.

Dost spěchám.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující lidskou činnost týkající se každodenního života. *Kanari* vyjadřuje velmi vysokou intenzitu této činnosti.

4. かなり悪化する。

Kanari akka suru.

Značně se zhoršit.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující změnu stavu k horšímu. *Kanari* vyjadřuje výraznou míru pokročilosti změny.

5. かなりうまくいったと思う。

Kanari umaku itta to omou.

Myslím, že to šlo velmi dobře.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce odvozené od adjektiva pravého vyjadřujícího kvalitu. *Kanari* vyjadřuje velmi vysokou míru této kvality.

6. かなり有効なアドバイスのはずです。

Kanari júkóna adobaisu no hazu desu.

Jistě je to velmi dobrá rada.

- Rozvíjeným výrazem je adjektivum nepravé vyjadřující vlastnost. *Kanari* vyjadřuje velmi vysokou míru této vlastnosti.

7. かなりお待たせしましたでしょうか。

Kanari omatasešimašita dešó ka.

(Omlouvám se,) že jsem Vás nechal tak dlouho čekat.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^{\text{m}}$ vyjadřující lidskou činnost týkající se mezilidských vztahů. *Kanari* vyjadřuje značnou míru trvání této činnosti v čase.

8. かなりたくさんの人々。

Kanari takusan no hitobito.

Celkem dost lidí.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce vyjadřující samo o sobě vysoký počet. *Kanari* zde vyjadřuje, že tento počet je obzvláště vysoký.

9. かなり色々な血が混じっている。

Kanari iroirona či *ga madžiteiru*.

Je zde smícháno množství velmi různé krve.

- Rozvíjeným výrazem je adjektivum nepravé vyjadřující vlastnost. *Kanari* zdůrazňuje vysokou míru této vlastnosti.

10. かなりすごい。

Kanari sugoi.

Dost hrozný.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující kvalitu. *Kanari* vyjadřuje výrazně vysokou míru této kvality.

12. MASUMASU (益々)

= stále více

Pozitivní nebo negativní míra nyní přibývá ještě intenzivněji než předtím.

Morfologický typ: neodvozená japonská (zdvojená)

Významový ekvivalent: *issó, sara ni, nao*

- Narozdíl od *issó*, které vyjadřuje prostý nárůst v míře, *masumasu* vyjadřuje, že tento nárůst se nadále ještě zintenzivňuje.

- Přísudek je často v přítomném nebo budoucím tvaru, význam výpovědi je tedy nasměřován do budoucnosti.

- V překladu do češtiny často následuje 2. stupeň přídavného jména či příslovce.

- Rozvíjený člen často vyjadřuje změnu stavu.

- Ve větách obsahujících *masumasu* převládá negativní význam výpovědi.

Např.:

1. ますます不安になる。

Masumasu fuanni naru.

Strachovat se čím dál více.

- Rozvíjeným výrazem je N+V^m vyjadřující změnu stavu k horšímu. *Masumasu* vyjadřuje, že změna se odehrává ještě intenzivněji, než doposud.

2. ますます問題になる。

Masumasu mondai ni naru.

Stávat se stále větším problémem.

- Rozvíjeným výrazem je N+V^m vyjadřující změnu stavu k horšímu. *Masumasu* vyjadřuje, že změna se odehrává ještě intenzivněji, než doposud.

3. ますます一般的になってきている。

Masumasu ippanteki ni nattekiteiru.

Stává se to stále běžnějším.

- Rozvíjeným výrazem N+V^m+V^m+V^m vyjadřující změnu stavu. *Masumasu* vyjadřuje, že změna se odehrává ještě intenzivněji, než doposud.

4. ますますグローバル化が進む世界で。

Masumasu guróbaruka ga susumu sekai de.

Ve světě, kde globalizace stále více postupuje.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující postup děje v čase. *Masumasu* vyjadřuje ještě větší míru tohoto postupu než doposud.

5. ますます多くの人々が職場や学校へ自転車で通っている。

Masumasu óku no hitobito ga šokuba ja gakkó he džitenša de kajotte iru.

Stále více lidí dojíždí do zaměstnání nebo do školy na kole.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce vyjadřující množství. *Masumasu* vyjadřuje stále se zvyšující míru tohoto množství.

6. ますます激化する反乱。

Masumasu gekka suru hanran.

Stále sílící rebelie.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující změnu k horšímu. *Masumasu* vyjadřuje, že změna se odehrává ještě intenzivněji, než doposud.

7. このため人々は、ますます天災について心配している。

Kono tame hitobito wa, masumasu tensai ni cuite šinapai šite iru.

Kvůli tomu začínají mít lidé stále větší obavy z nějaké přírodní katastrofy.

- Rozvíjeným výrazem je $V^{\text{sin}}+V^{\text{m}}$ vyjadřující negativní lidské pocity. *Masumasu* vyjadřuje ještě intenzivnější nárůst v míře těchto pocitů.

8. このゲームは一度やるとますますやりたくなるよ。

Kono gému wa ičido jaru to masumasu jaritakunaru jo.

Jak si tuhle hru jednou zahraješ, budeš jí chtít hrát čím dál víc!

- Rozvíjeným výrazem je $\text{Adj}+V^{\text{m}}$ vyjadřující změnu v přání nějaké osoby. *Masumasu* vyjadřuje ještě intenzivnější nárůst v míře této změny.

9. 彼女は結婚してからますますきれいになった。

Kanodžo wa kekkon šite kara masumasu kirei ni natta.

Co se vdala, ještě více zkrásněla.

- Rozvíjeným výrazem je $N+V^m$ vyjadřující změnu. *Masumasu* vyjadřuje ještě intenzivnější změnu.

10. 失業者はますます増加する傾向にある。

Šicugjóša wa masumasu zóka suru keikó ni aru.

(Počet) nezaměstnaných má tendenci čím dál více stoupat.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující změnu. *Masumasu* vyjadřuje ještě intenzivnější nárůst v míře této změny.

13. MINNA, MINA 皆

= všichni, všechno

Stav se vztahuje bez rozdílu na všechny bytosti či věci existující na daném místě.

Morfologický typ: neodvozená japonská

Významový ekvivalent: *subete, zenbu, sokkuri, nokorazu*

- Příslovce *minna* zpravidla odkazuje na lidi nebo jiné živé bytosti.

- Tvar *mina* je velmi formální.

Např.:

1. みんな私に注意してくれました。

Minna wataši ni čúi šite kuremašita.

Všichni mi věnovali pozornost.

- Rozvíjeným výrazem je $V^{\text{sin}}+V^m$ vyjadřující myšlenkový proces. *Minna* vyjadřuje absolutní míru tohoto procesu v přímé souvislosti s nevyjádřeným podmětem (např. *hito wa*).

2. その試験の問題はみんなやさしかった。

Sono šiken no mondai wa minna jasašikatta.

Otázky v té zkoušce byly všechny jednoduché.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující vlastnost. *Minna* vyjadřuje absolutní míru této vlastnosti v přímé souvislosti s podmětem (počitatelnost).

3. 失敗しない人も、幸せが続く人も、やがて皆死んでいきます。

Šippai šinai hito mo, šiawase ga cuzuku hito mo, jagate minna šindeikimasu.

I ti, kteří žijí bez chyb, i ti, co vedou šťastný život, všichni jednou umřeme.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující děj týkající se lidského života. *Minna* vyjadřuje absolutní míru tohoto děje v přímé souvislosti s podmětem (počitatelnost).

4. 平和憲法の下で日本人はみんな平和主義者だ。

Heiwa kenpó no šita de nihondžin wa minna heikóšugiša da.

Podle mírové ústavy jsou všichni Japonci pacifisté.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující stav. *Minna* vyjadřuje absolutní míru tohoto stavu v přímé souvislosti s podmětem (počitatelnost).

5. その村にいた人は、みんな殺された。

Sono mura ni ita hito wa, minna korosareta.

Lidé, kteří byli v té vesnici, byli všichni zavražděni.

- Rozvíjeným výrazem je V v pasivu vyjadřující činnost týkající se společenského života. *Minna* vyjadřuje absolutní míru této činnosti v přímé souvislosti s podmětem (počitatelnost).

6. 皆賛成した。

Minna sansei šita.

Všichni souhlasili.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující kladný myšlenkový proces. *Minna* vyjadřuje absolutní míru tohoto procesu v přímé souvislosti s nevyjádřeným podmětem.

7. 皆上がるよ。

Minna agaru jo.

Všichni stoupají!

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující pohyb. *Minna* vyjadřuje absolutní míru činnosti v přímé souvislosti s nevyjádřeným podmětem.

8. 皆にこれあげるよ。

Minna ni kore ageru jo.

Dám to všem.

- Zde je *minna* přechýleno do substantiva v pozici větného předmětu a tudíž nemůže plnit funkci rozvíti přísudku. Vyjadřuje absolutní míru.

9. みんな！落ち着きなさい！

Minna! Očicukinasai!

Uklidněte se, všichni!

- Zde je *minna* přechýleno do substantiva použitého jako zájmena pro oslovení. Vyjadřuje absolutní míru v přímé souvislosti s oslovenou skupinou (počitatelnost).

10. みんな聞いてくれ！

Minna kiitekure!

Všichni poslouchejte!

- viz věta č. 9.

14. MOTTO

= ještě, více

Míra se zvyšuje.

Morfologický typ: neodvozená japonská

Významový ekvivalent: *issó, sara ni, nao, jori*

- V japonštině tvoří ve spojení s přídavným jménem nebo příslovcem jeho 2. stupeň.
- Ve větě obsahující *motto* se často objevuje předmět, na který *motto* odkazuje. (např. koupit si více *čeho*.) Tento předmět může zůstat i nevyjádřen.
- Zde se častěji než u jiných příslovcí objevují v pozici rozvíjeného členu slovesa týkající se společenského života.

Např.:

1. もっとたくさんの番組をみる。

Motto takusan no bangumi wo miru.

Sledovat ještě více programů.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce vyjadřující množství. *Motto* vyjadřuje jeho zvýšenou míru.

2. 金があればもっと買えるんだが。

Kane ga areba motto kaerunda ga.

Kdybych měl víc peněz, mohl bych si koupit víc.

- Rozvíjeným výrazem je V v potenciálu vyjadřující činnost týkající se společenského života. *Motto* vyjadřuje zvýšenou míru této činnosti.

3. もっと話を続けてよ。

Motto hanaši wo cuzukete jo.

Vyprávěj ještě!

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující pokračování v činnosti. *Motto* vyjadřuje zvýšenou míru této činnosti.

4. ほしければもっと持って行くがいい。

Hošikereba motto motte iku ga ii.

Jestli chceš, můžeš si odnést ještě víc.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující pohyb spojený s přemísťováním věcí. *Motto* vyjadřuje zvýšenou míru tohoto pohybu.

5. もっと好みに合う。

Motto konomi ni au.

Ještě více vyhovovat.

- Rozvíjeným výrazem je slovesná fráze s pozitivním významem vyjadřující stav. *Motto* vyjadřuje zvýšenou míru tohoto stavu.

6. もっと私の事を構ってほしい。

Motto wataši no koto wo kamatte hošii.

Chci, aby ses o mě více zajímal.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se mezilidských vztahů. *Motto* vyjadřuje zvýšenou míru této činnosti.

7. もっとお金を稼ぐ。

Motto okane wo kasegu.

Vydělávat více peněz.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se společenského života. *Motto* vyjadřuje zvýšenou míru této činnosti.

8. もっとできることがあればいいんだけど。

Motto dekiru koto ga areba iinda kedo.

Kdybych tak mohl udělat víc.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Motto* vyjadřuje zvýšenou míru tohoto stavu.

9. 魚も高いが、肉はもっと高い。

Sakana mo takai ga, niku wa motto takai.

Ryby jsou také drahé, ale maso je ještě dražší.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující vlastnost. *Motto* vyjadřuje zvýšenou míru této vlastnosti.

10. もっと勉強しなければ試験に合格できませんよ。

Motto benkjó šinakereba šiken ni gókaku dekimasen jo.

Pokud se nebudete více učit, nemůžete u zkoušky uspět.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} v potenciálu a záporném tvaru vyjadřující intelektuální činnost. *Motto* vyjadřuje zvýšenou míru této činnosti.

15. NAKANAKA (中中)

= nad očekávání, dost

v záporu: jen tak (ne), téměř (ne)

Míra vlastností nebo stavu je nad očekávání (odhad) vysoká, míra se nedá ingorovat.

Morfologický typ: neodvozená japonská (zdvojená)

- V případě kladného tvaru přísudku je tento převážně adjektivní a *nakanaka* vyjadřuje jistou míru překvapení. Naopak v případě přísudku v záporném tvaru se jedná téměř výhradně o typ slovesný a význam výpovědi je negativní. *Nakanaka* zde vyjadřuje téměř nulovou míru

pravděpodobnosti uskutečnění žádaného stavu. Záporný tvar přísudku je často kombinován s potenciálem nebo vyjadřuje děje, které nemůžeme sami ovlivnit.

Např.:

1. なかなか遠い

Nakanaka tói

Nad očekávání (dost) daleko

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující aktuální stav. *Nakanaka* vyjadřuje relativní pocit tohoto stavu, jak jej vnímá mluvčí.

2. なかなかきれいだ。

Nakanaka kirei da.

Je to nad očekávání krásné!

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující úsudek mluvčího hraničící s pocity. *Nakanaka* vyjadřuje pocit překvapení nad mírou stavu, jak jej vnímá mluvčí.

3. なかなか大変だ。

Nakanaka taihen da.

Je to nad očekávání těžké.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující úsudek mluvčího o stavu hraničící s pocity. *Nakanaka* vyjadřuje nečekanou míru stavu věcí a překvapení mluvčího.

4. なかなか勉強になる。

Nakanaka benkjó ni naru.

Je to dosti (nad očekávání) poučné.

- Rozvíjeným výrazem je N+V^m vlastnost. *Nakanaka* pak vyjadřuje nečekaně vysokou míru této vlastnosti.

5. 敵もなかなかやるね。

Teki mo nakanaka jaru ne.

Protivník je také dost aktivní, že.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost v obecném slova smyslu. *Nakanaka* vyjadřuje překvapivě vysokou míru této činnosti.

6. 雨はなかなかやめない。

Ame wa nakanaka jamenai.

Děšť jen tak nepřestane.

- Rozvíjeným výrazem je V v záporném tvaru vyjadřující přírodní děj. *Nakanaka* vyjadřuje téměř nulovou pravděpodobnost tohoto děje.

7. なかなか出来ない。

Nakanaka dekinai.

To jen tak nepůjde.

- Rozvíjeným výrazem je V v záporném tvaru, které samo o sobě vyjadřuje potenciál. V činném rodě v kladném významu má tvar *dekiru* – dokončit, dodělat, tedy činnosti nebo akce v dokonavém vidu. *Nakanaka* vyjadřuje téměř nulovou pravděpodobnost této činnosti.

8. なかなかパスワードが覚えられない。

Nakanaka pasuwádo ga oboerarenai.

To heslo si téměř nejde zapamatovat.

- Rozvíjeným výrazem je V v záporném tvaru v kombinaci s potenciálem, které v původním tvaru vyjadřuje intelektuální činnost. *Nakanaka* vyjadřuje téměř nulovou pravděpodobnost této činnosti.

9. このパズル、難しくてなかなか解けない。

Kono pazuru, muzukašikute nakanaka tokenai.

Tahle hádanka je tak složitá, že je téměř nemožné ji rozluštit.

- Viz věta č. 8.

10. あの人のスピーチはいつもなかなか終わらない。

Ano hito no supiči wa icumo nakanaka owaranai.

Projevy toho člověka jsou vždycky téměř nekonečné.

- Rozvíjeným výrazem je V v záporném tvaru, které v původním tvaru vyjadřuje akci ukončení činnosti. *Nakanaka* vyjadřuje téměř nulovou pravděpodobnost této akce.

16. NAO (尚)

Morfologický typ: neodvozená japonská

Významový ekvivalent: *sara ni, issó, masu masu, motto*

- V japonštině tvoří ve spojení s přídavným jménem nebo příslovcem jeho 2. stupeň.

a) = ještě

Dosavadní stav není dostatečný, ještě je třeba něco přidat nebo něco zbývá.

- Podobně jako u příslovce *sara ni*, ve výpovědi obsahující *nao* ve významu a) se čato objevuje buďto číselný údaj, anebo alespoň počitatelná položka, kterou dokážeme jasně kvantifikovat.

Např.:

1. 期日はなお二週間ある。

Kidžicu wa nao ni šúkan aru.

Do stanoveného data zbývají ještě dva týdny.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Nao* vyjadřuje zvýšení míry tohoto stavu.

2. なお二、三の例を付け加えるならば。

Nao ni, san no rei wo cukekuwaeru naraba.

Co kdybyste přidal ještě pár příkladů?

- Rozvíjeným výrazem je V+V vyjadřující samo o sobě nárůst míry intelektuální činnosti. *Nao* zdůrazňuje tento nárůst.

3. 厳しい練習の成果が出ています。なおいっそう練習してください。

Kibišii renšū no seika ga dete imasu. Nao issō renšū šite kudasai.

Už začínají být vidět výsledky tvrdého tréninku. Trénujte, prosím, ještě o něco více.

- Rozvíjeným výrazem je $V^{\text{sin}}+V^{\text{m}}$ vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Nao* se zde objevuje v kombinaci s *issō* a vyjadřuje další zvýšení míry této činnosti.

b) = ještě

Pokročilejší míra ve srovnání s podobnými situacemi.

- V tomto významu v překladu do češtiny často následuje 2. stupeň přídavného jména či příslovce.

- Ve výpovědi obsahující *nao* v tomto významu se často objevuje jako rozvíjený člen sloveso vyjadřující změnu, jak k horšímu, tak k lepšímu.

Např.:

4. この方がなお良い。

Kono hó ga nao joi.

Takhle je to ještě lepší.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující pozitivní vlastnost. *Nao* vyjadřuje zvýšenou míru vzhledem k předchozímu stavu nebo k jiné věci.

5. 手術をしてなお悪くなった。

Tedžucu wo šite nao waruku natta.

Po operaci se (jeho stav) ještě zhoršil.

- Rozvíjeným výrazem je Adj+V^m vyjadřující změnu k horšímu. *Nao* vyjadřuje nárůst míry vzhledem k předchozímu stavu.

6. 薬を飲んだら病気がなお悪くなった。

Kusuri wo nonde bjóki ga nao waruku natta.

Poté, co si vzal léky, nemoc se ještě zhoršila.

- Viz věta č. 5.

7. 今でもよくできるが、勉強したらなおできるようになるだろう。

Ima demo joku dekiru ga, benkjó šitara nao dekiru jóni naru daró.

I teď to umíš dobře, ale myslím, že kdyby ses učil, ještě se zlepšíš.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující změnu k lepšímu. *Nao* vyjadřuje nárůst míry vzhledem k předchozímu stavu.

c) určitý stav pokračuje stále stejně i nadále

= stále

- Ve výpovědi obsahující *nao* v tomto významu se často vyskytuje spojovací výraz odporovací, např. *-te mo* (*-de mo*) – přestože.

- Rozvíjený výraz často vyjadřuje stav nebo pokračování.

Např.:

8. 老いてもなお意気盛んなものだ。

Oite mo nao ikisakanna mono da.

I přesto, že stárne, je to stále člověk plný chuti do života.

- Rozvíjeným výrazem je adjektivum nepravé vyjadřující pozitivní vlastnost. *Nao* vyjadřuje, že tato vlastnost trvá i nadále.

9. 50 年が経てもなお、混乱が残っている。

Godžú nen ga tate mo nao, konran ga nokotte iru.

I po uplynutí padesáti let zmatek stále trvá.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující stav. *Nao* vyjadřuje trvání tohoto stavu.

10. 60 年代になってもなお続く。

Rokudžú nendai ni natte mo nao cuzuku.

I přesto, že se z něj stal šedesátník, stále pokračuje.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující samo o sobě pokračování činnosti. *Nao* zdůrazňuje toto pokračování.

17. NAOSARA 尚更

= **ještě více, tím více, tím spíše**

Ve srovnání s předchozím stavem je současná míra ještě vyšší. Více, než kdyby to tak nebylo.

Morfologický typ: odvozená složená (japonská)

Významový ekvivalent: *nao, sara ni*

- Rozvíjeným výrazem je zpravidla sloveso vyjadřující změnu stavu týkající se lidských pocitů.

- Ve výpovědi obsahující *naosara* se často objevuje vedlejší věta vyjadřující okolnosti předcházející nebo vymezuující nárůst intenzity změny.

Např.:

1. なおさら面白くする。

Naosara omoširoku suru.

Udělat ještě více zajímavým.

- Rozvíjeným výrazem je Adj+V^m vyjadřující aktivní změnu k lepšímu. *Naosara* vyjadřuje výrazný nárůst míry.

2. 新婚旅行に行けば、結婚費用はなおさら多くなる。

Kekkonrjokó ni ikeba, kekkon hijó wa naosara óku naru.

Pokud pojedete na svatební cestu, náklady na svatbu budou o to větší.

- Rozvíjeným výrazem je Adj+V^m vyjadřující změnu. *Naosara* vyjadřuje výrazný nárůst míry vzhledem k potenciálnímu ději (*pokud pojedete na svatební cestu*).

3. 「我慢しなきゃ」と思うとなおさら、食べたくなるんですね。

„Gaman šinakja“ to omou to naosara, tabetakunarundesu jo ne.

Když si řeknete: „Musím to vydržet“, dostanete na to ještě větší chuť, že?

- Rozvíjeným výrazem je Adj+V^m vyjadřující změnu v přání mluvčího. *Naosara* vyjadřuje výrazný nárůst míry vzhledem k předchozímu ději (*Když si řeknete: „Musím to vydržet“*).

4. 私はなおさらショックを受けてしまいました。

Wataši wa naosara šokku wo ukete šimaimašita.

Byla jsem ještě více šokovaná.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující pocity. *Naosara* vyjadřuje výrazný nárůst míry těchto pocitů.

5. 一人しかない親なのだから、なおさら大事にしなければならないよ。

Hitori šika nai oja nano da kara, naosara daidži ni šinakerebanaranai jo.

Protože máš pouze jednoho z rodičů, musíš si ho tím více vážit!

- Rozvíjeným výrazem je N+V^m vyjadřující city týkající se mezilidských vztahů. *Naosara* vyjadřuje výrazný nárůst míry těchto citů vzhledem k dané situaci.

6. ふところが寂しいと寒風がなおさら身にしみる。

Futokoro ga sabišii to kanpú ga naosara mi ni šimiru.

Když je peněženka prázdná, studený vítr se vám tím spíše dostane pod kůži.

- Rozvíjeným výrazem je slovesná fráze vyjadřující přeneseně pocity. *Naosara* vyjadřuje výrazný nárůst míry těchto pocitů vzhledem k předchozímu ději.

7. 前から行きたかったが、帰って来た人の話を聞くと、なおさら行きたくなった。

Mae kara ikitakatta ga, kaette kita hito no hanaši wo kiku to, naosara ikitaku natta.

Už dřív jsem chtěl jet, ale když jsem slyšel vyprávění lidí, kteří se (odtamtud) vrátili, začal jsem chtít ještě víc.

- Rozvíjeným výrazem je Adj+V^m vyjadřující změnu v přání mluvčího. *Naosara* vyjadřuje výrazný nárůst intenzity této změny vzhledem k předchozímu ději.

8. 日本人に対してさえそうなのだから、外国人に対してなおさらです。

Nihondžin ni tai šite sae sóna no da kara, gaikokudžin ni tai šite naosara desu.

Právě proto, že to tak platí vůči Japoncům, vůči cizincům tím více.

- Zde je *naosara* přechýleno do kategorie substantiva, takže nemůže plnit funkci rozvití přísudku, naopak je samo v pozici jmenného přísudku. Vyjadřuje situaci, kdy je míra nadále zvýšená.

9. だったらなおさらでしょう。

Dattara naosara dešó.

Pokud by to tak bylo, tak tím spíše, ne?

- viz věta č. 8.

18. NOKORAZU (残らず)

= všechno, beze zbytku

Stav se vztahuje na všechny relevantní věci, beze zbytku.

Morfologický typ: odvozená od slovesa

Významový ekvivalent: *subete, zenbu, sokkuri, minna*

- Příslovce *nokorazu* se často objevuje ve větě společně s číselným výrazem vyjadřujícím počet jedna. Číselný výraz v takovém případě stojí těsně před příslovcem.

- Příslovce *nokorazu* se často objevuje ve větě společně s jiným příslovcem vyjadřujícím úplnost celku. Toto jiné příslovce je pak postaveno těsně před *nokorazu*.

- Rozvíjený výraz zhusta vyjadřuje činnost spojenou s přemísťováním.

- *Nokorazu*, podobně jako příslovce *sokkuri* apod., má přímou souvislost s předmětem a vyjadřuje, že činnost se vztahuje na celý obsah předmětu. Narozdíl od *sokkuri* je ale obsah tohoto předmětu zpravidla počítatelný.

Rozvíjený přísudek vypovídá o věcném obsahu ...

Např.:

1. 知っていることをのこらず話す。

Šitte iru koto wo nokorazu hanasu.

Bezezbytku vypoví, co ví.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se společenského života. *Nokorazu* vyjadřuje úplnou míru této činnosti v přímé souvislosti s předmětem (měřitelnost).

2. 一本残らず毛を逆立てて逃げました。

Ippon nokorazu ke wo gjakudatete nigemašita.

Chlupy měl do jediného úplně zježené a utíkal.

- Rozvíjeným výrazem je slovesné kompozitum složené ze sinojaponského morfému a japonského slovesa vyjadřující činnost. *Nokorazu* vyjadřuje úplnou míru této činnosti v přímé souvislosti s předmětem (počitatelnost).

3. すべて残らず奪い去る。

Subete nokorazu ubaisaru.

Ukrást všechno bezzbytku.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující pohyb člověka spojený s přemisťováním. *Nokorazu* vyjadřuje úplnou míru tohoto pohybu.

4. 彼らは一人残らず殺された。

Karera wa hitori nokorazu korosareta.

Všichni do jednoho byli zavražděni.

- Rozvíjeným výrazem je V v pasivu vyjadřující negativní činnost týkající se mezilidských vztahů. *Nokorazu* vyjadřuje úplnou míru této činnosti v přímé souvislosti s předmětem (počitatelnost).

5. 石を一つ残らずひっくり返して調べる。

Seki wo hitocu nokorazu hikkurikaešite šireberu.

Úplně prozkoumat a nenechat při tom kámen na kameni.

- Rozvíjeným výrazem je V+V+V vyjadřující obrazně intelektuální činnost. *Nokorazu* vyjadřuje úplnou míru této činnosti.

6. 脂肪を残らず取り除く。

Šibó wo nokorazu torinozoku.

Bezezbytku odebrat všechn tuk.

- Rozvíjeným výrazem je V+V vyjadřující činnost spojenou s přemisťováním. *Nokorazu* vyjadřuje úplnou míru této činnosti v přímé souvislosti s předmětem (měřitelnost).

7. 全部返してもらおうよ、残らず、な！

Zenbu kaešite morau jo, nokorazu, na!

Dostanu zpátky všechno, bezzbytku!

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující činnost spojenou s přemisťováním. *Nokorazu* vyjadřuje úplnou míru této činnosti.

8. 山本氏が収集した美術品は、美術館へ残らず寄贈された。

Jamamoto-ši ga šúšú šita bidžucuhin wa, bidžucukan e nokorazu kizó sareta.

Umělecké předměty, které shromáždil pan Jamamoto, byly bezzbytku věnovány galerii.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} v pasivu vyjadřující činnost týkající se přemisťování. *Nokorazu* vyjadřuje úplnou míru této činnosti.

9. 子供の時、茶わんの御飯を残らず食べなさいと、母にいわれた。

Kodomo no toki, čawan no gohan wo nokorazu tabenasai to, haha ni iwareta.

Když jsem byl dítě, říkala mi matka, abych úplně dojídal rýži z misky.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Nokorazu* vyjadřuje úplnou míru této činnosti.

19. SARA NI (更に)

Morfologický typ: odvozená složená (japonská)

Významový ekvivalent: *issó, nao, masu masu, motto*

a) = ještě (něco navíc, něco dalšího, jiného)

Nezůstává u dosavadního stavu, ještě k němu něco nového přidáváme.

- Narozdíl od *issó*, které vyjadřuje nepočítatelný nárůst, ve výpovědi obsahující *sara ni* se často objevuje buďto číselný údaj, anebo alespoň počítatelná položka, kterou dokážeme jasně kvantifikovat (např. *6 hodin, zákoutí, názor*).

- Rozvíjený člen spíše než stav vyjadřuje činnost, posun v čase.

Např.:

1. さらに奥をきわめる。

Sara ni oku wo kiwameru.

Prozkoumat ještě i vnitřní část.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost spojenou s pohybem. *Sara ni* vyjadřuje, že tuto činnost provádíme navíc k již vykonané činnosti, tedy zvýšenou míru.

2. さらに一時間がたった後。

Sara ni ičidžikan ga tatta ato.

Když uplynula další hodina.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující posun v čase. *Sara ni* vyjadřuje zvýšenou míru tohoto posunu.

3. さらに6年間そこで勤務を続けた。

Sara ni roku nenkan soko de kinmu wo cuzuketa.

Pracoval tam ještě dalších 6 let.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost pokračování. *Sara ni* vyjadřuje pokračování v činnosti po další dobu, tedy zvýšenou míru.

4. さらに、こんな意見もあった。

Sara ni, konna iken mo atta.

Byl tu ještě takovýto názor.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Sara ni* vyjadřuje zvýšenou míru této existence.

5. 雨がさらに激しく降る。

Ame ga sara ni hagešiku furu.

Prší ještě o něco silněji.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce odvozené od adjektiva pravého vyjadřujícího vlastnost.

Sara ni vyjadřuje další posun v míře této vlastnosti.

b) = i nadále

Situace, kdy se nespokojíme se současným stavem, chceme dovést činnost do konce.

- V tomto významu je rozvíjeným členem často sloveso vyjadřující pokračování nebo dokončení děje.

Např.:

6. さらにすすめる。

Sara ni susumeru.

Pokračovat až do konce.

- Rozvíjeným výrazem je *V* vyjadřující pokračování činnosti. *Sara ni* vyjadřuje odhodlání pokračovat v činnosti až do konce.

c) = vůbec, v žádném případě

Zcela odmítat danou možnost.

- *Sara ni* v tomto významu se pojí se záporným přísudkem.

- Použití v tomto významu je lehce zastaralé

Např.:

7. さらに帰る様子が無い。

Sara ni kaeru jósu ga nai.

V žádném případě nepůjdeme domů.

- Rozvíjeným výrazem je V v záporném tvaru vyjadřující stav. *Sara ni* posiluje tento zápor a vyjadřuje nejvyšší míru jeho platnosti.

8. 思い残すことがさらに無い。

Omoinkosu koto ga sara ni nai.

Vůbec nic to ve mně nezanechalo.

- Rozvíjeným výrazem je V v záporném tvaru vyjadřující existenci, stav. *Sara ni* posiluje tento zápor a vyjadřuje nejvyšší míru jeho platnosti.

20. SOKKURI

= zcela, úplně, bezzbytku

Daný děj se vztahuje na všechny položky z určitého celku.

Morfologický typ: neodvozená japonská

Významový ekvivalent: *zenbu*

- Rozvíjený výraz často vyjadřuje činnost, eventuelně činnost spojenou s přemísťováním.

Např.:

1. 参考書をそっくり写す。

Sankóšo wo sokkuri ucusu.

Zcela zkopírovat materiál.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující lidskou činnost týkající se každodenního života. *Sokkuri* vyjadřuje, že činnost je úplná v přímé souvislosti s předmětem (měřitelnost).

2. そっくり食べてしまう。

Sokkuri tabete šimau.

Úplně dojíst.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Sokkuri* vyjadřuje, že činnost je úplná v přímé souvislosti s předmětem (nevyjádřeným).

3. 預金をそっくり下ろす。

Jokin wo sokkuri orosu.

Úplně vybrat úspory.

- viz věta č. 1

4. 炊き上がったごはんをそっくりおひつに入れた。

Takiagatta gohan wo sokkuri ohicu ni ireta.

Hotovou rýži nandal bezzbytku do nádoby na rýži.

5. 空巣が入って、家中のものをそっくり持って行った。

Akisu ga haitte, iedžú no mono wo sokkuri motte itta.

Přišel zloděj a věci z domu bezzbytku odnesl.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V$ vyjadřující činnost přemísťování. *Sokkuri* vyjadřuje, že činnost je úplná v přímé souvislosti s předmětem (počitatelnost).

6. 奥さんは遺産をそっくり社長の母校に寄付した。

Okusan wa isan wo sokkuri šačó no bokó ni kifu šita.

Paní manželka pozůstalost bezzbytku věnovala domovské škole pana ředitele.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující činnost týkající se společenského života. *Sokkuri* vyjadřuje, že činnost je úplná v přímé souvislosti s předmětem (měřitelnost).

7. コンピューターのハードディスクの中身をそっくりそのままコピーする

Konpjútá no hádodysku no nakami wo sokkuri sono mama kopí suru.

Úplně zkopírovat celý obsah hard-disku počítače.

- *Sokkuri no mama*, popř. *sokkuri sono mama* je časé spojení vyskytující se společně s příslovcem *sokkuri*. V tom případě rozvíjený člen zpravidla vyjadřuje kopírování,

přebírání apod. *Sokkuri no mama* vyjadřuje, že činnost se vztahuje na celý obsah předmětu a ten přitom zůstává nezměněn.

8. 日本は戦後、アメリカの文化をそっくりそのまま取り入れた。

Nihon ga sengo, amerika no bunka wo sokkuri sono mama toriireta.

Po druhé světové válce Japonsko zcela převzalo americkou kulturu.

- viz věta č. 7

9. そっくりそのまま他の場所に移す。

Sokkuri sono mama hokano bašo ni ucusu.

Přesunout na jiné místo zcela tak, jak to je.

- viz věta č. 7

21. SÓTÓ (相当)

= **dosti, značně**

Míra je vyšší než běžná, obrovská.

Morfologický typ: neodvozená sinojaponská

Významový ekvivalent: *kanari, daibu*

- Rozvíjený výraz vyjadřuje častěji stav nebo vlastnost, spíše než aktivní činnost. V případě, že vyjadřuje vlastnost, jedná se spíše o vlastnost negativní.

- *Sótó* často rozvíjí časové výrazy.

- *Sótó* zřídka vyjadřuje počet.

Např.:

1. 相当吸収される。

Sótó kjúšú sareru.

Být do značné míry vsáknutý.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} v pasivu týkající se přírodních dějů. *Sótó* vyjadřuje značnou míru pokročilosti tohoto děje.

2. 実際、経済界からは、この状況を何とかしてくれという声が相当あったようだ。

Džissai, keizaikai kara wa, kono džókjó wo nantoka šite kure to iu koe ga sótó atta jó da.

Vypadá to, že ve skutečnosti se z ekonomických kruhů dosti ozývaly hlasy volající po řešení situace.

- Rozvíjeným výrazem je *V* vyjadřující stav, existenci, doplněné o výraz zdání *jó da*. *Sótó* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

3. 相当困難なこと。

Sótó konnanna koto.

Dosti složitá věc.

- Rozvíjeným výrazem je adjektivum nepravé vyjadřující úsudek mluvčího o vlastnosti. *Sótó* vyjadřuje značnou míru této vlastnosti.

4. 相当後になってから。

Sótó noči ni natte kara.

Když se značně připozdilo.

- Rozvíjeným výrazem je $N+V^{\text{m}}$ vyjadřující posun v čase. *Sótó* vyjadřuje značnou míru tohoto posunu.

5. 生活の質を相当改善する。

Seikacu no šicu wo sótó kaizen suru.

Značně vylepšit kvalitu života.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující změnu k lepšímu. *Sótó* vyjadřuje značnou míru pokročilosti změny.

6. 彼は相当扱いにくい。

Kare wa sótó acukainikui.

Je dosti těžké s ním vyjít.

- Rozvíjeným výrazem je V+Adj^m vyjadřující úsudek mluvčího hraničící s osobními pocity týkající se mezilidských vztahů. *Sótó* vyjadřuje značnou míru těchto pocitů.

7. 種によって相当異なる。

Šu ni jotte sótó kotonaru.

Dosti se různí v závislosti na druhu.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující stav až vlastnost. *Sótó* vyjadřuje značnou míru této vlastnosti.

8. 日本の深夜番組にも相当ショックを受けるようだ。

Nihon no šinja bangumi ni mo sótó šokku wo ukeru jó da.

Zdá se, že japonskými nočními programy budou také dosti šokováni.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující duševní proces. *Sótó* vyjadřuje značnou intenzitu tohoto procesu.

9. 相当以前から切符を入手する。

Sótó izen kara kippu wo njúšu suru.

Opatřit lístky se značným předstihem.

- V tomto případě je rozvíjeným členem pomocné substantivum, což je mezi příslovci spíše výjimka. Toto substantivum vyjadřuje časovou vzdálenost od přítomnosti směrem k minulosti. *Sótó* vyjadřuje značnou míru této časové vzdálenosti.

10. 相当古くまで遡る。

Sótó furuku made sakanoboru.

Datovat se do dosti dávných dob.

- Rozvíjeným výrazem je příslovce vyjadřující stav přechýlené do substantiva. To odkazuje k určitému časovému bodu v minulosti. *Sótó* vyjadřuje značnou míru vzdálenosti tohoto bodu od přítomnosti.

22. SUBETE (全て、総て)

= vše, zcela

Daný stav se vztahuje beze zbytku na celek různých věcí.

Morfologický typ: neodvozená japonská

Významový ekvivalent: *zenbu, nokorazu, minna*

- Rozvíjený výraz často vyjadřuje stav nebo je jím jmenný přísudek.
- Ve větě obsahující *subete* se zpravidla objevuje výraz obsahu na který *subete* odkazuje (např. *lidé všichni pocítili apod.*), viz *minna*.

Např.:

1. すべてあの調子だったから困る。

Subete ano čóši datta kara komaru.

Protože to bylo vše v takovém stavu, způsobuje mi to potíže.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující stav. *Subete* vyjadřuje absolutní míru tohoto stavu v přímé souvislosti s podmětem (nevyjádřeným).

2. 彼の講演を聞いた人人はすべて強い感銘を受けた。

Kare no engi wo kiita hitobito wa subete cujoi kanmei wo uketa.

Lidé, kteří si vyslechli jeho přednášku, všichni pocítli, že ne ně hluboce zapůsobila.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující pasivní činnost. *Subete* vyjadřuje absolutní míru této činnosti v přímé souvislosti s podmětem (počitatelnost).

3. すべて俺が悪かったんだ許してくれ。

Subete ore ga warukattanda jurušte kure.

Je to všechno moje vina, odpusť mi.

- Rozvíjeným výrazem je Adj vyjadřující stav. *Subete* vyjadřuje absolutní míru tohoto stavu.

4. 通常兵器の分野まですべて抱合した全体的な軍縮。

Cúdžóheiki no bunja made subete hógó šita zentaitekina gunšuku.

Úplné odzbrojení zahrnující všechny zbraně, dokonce i ty patřící mezi běžně používané.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující stav. *Subete* vyjadřuje absolutní míru tohoto stavu v přímé souvislosti s předmětem (měřitelnost).

5. すべて記入された用紙。

Subete kinjú sareta jóši.

Zcela vyplněný formulář.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} v pasivu vyjadřující stav. *Subete* vyjadřuje absolutní míru tohoto stavu.

6. すべて状況を把握する。

Subete džótai wo haaku suru.

Zcela pochopit situaci.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující intelektuální činnost. *Subete* vyjadřuje absolutní míru této činnosti.

7. すべて計画通りに進めば、はやぶさは2007年6月に地球に近づく。

Subete keikaku tóri ni susumeba, hajabusa wa nisennana nen rokugacu ni čikjú ni čikazuku.

Půjde-li to zcela podle plánu, sonda Hajabusa se přiblíží k Zemi v červnu roku 2007.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost v kondicionálu. *Subete* vyjadřuje absolutní míru této činnosti.

8. 115人いるメンバーのうち65%は男性だが、役員はすべて女性だ。

Hjakudžúgo nin iru menbá no uči rokudžúgo pásento wa dansei da ga, jakuin wa subete džosei da.

65% ze 115 členů jsou muži, nicméně odpovědní zaměstnanci jsou všichni ženy.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující stav. *Subete* vyjadřuje absolutní míru tohoto stavu.

9. 1991年を除いてすべて当選を果たした。

Senkjúhjakukjúdžúiči nen wo nozoite subete tósen wo hatašita.

Kromě roku 1991 vždy vyhráli volby.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost. *Subete* vyjadřuje absolutní míru této činnosti.

10. すべてをはっきりさせる。

Subete wo hakkiri saseru.

Všechno objasnit.

- Zde je *subete* přechýleno do substantiva a tudíž nerozvíjí přísudek. Vyjadřuje absolutní míru.

23. SUKKARI

= úplně, zcela

Vyjadřuje naprostou změnu (ve srovnání s předchozím stavem).

Morfologický typ: neodvozená japonská

Významový ekvivalent: *zenbu*

- Rozvíjeným výrazem je často sloveso vyjadřující změnu stavu *naru* – stát se, nebo slovesem, které také vyjadřuje úplnou změnu, *šimau*.

- Rozvíjený výraz často vyjadřuje lidskou činnost nebo citové procesy, které mohou být pozitivní, neutrální i negativní.

Např.:

1. すっかりおとなになる。

Sukkari otona ni naru.

Zcela dospět.

- Rozvíjeným výrazem je N+V^m vyjadřující změnu stavu týkající se lidského života. *Sukkari* vyjadřuje, že změna je zcela dovršená.

2. すっかり春になった。

Sukkari haru ni natta.

Nastalo právě jaro.

- Rozvíjeným výrazem je N+V^m vyjadřující změnu stavu týkající se přírodních dějů. *Sukkari* vyjadřuje, že změna je zcela dovršená.

3. 彼はすっかり失望してしまった。

Kare wa sukkari šicubó šite šimatta.

Ztratil veškerou naději.

- Rozvíjeným výrazem je $V^{\text{sin}}+V^{\text{m}}$ vyjadřující negativní myšlenkový proces, pocity. *Sukkari* vyjadřuje úplnost, dovršenost tohoto procesu.

4. すっかりよむ。

Sukkari jomu.

Úplně dočíst.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující lidskou činnost týkající se každodenního života. *Sukkari* vyjadřuje, že činnost je zcela dokončená.

5. すっかり配り終わった。

Sukkari kubariowatta.

Rozdali jsme úplně všechno.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^{\text{m}}$ vyjadřující lidskou činnost týkající se pohybu spojeného s rozptýlením a zároveň dokončení této činnosti. *Sukkari* zde ještě posiluje vyjádření úplného dokončení činnosti.

6. すっかりわすれた。

Sukkari wasureta.

Úplně jsem (na to) zapomněl!

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující intelektuální proces. *Sukkari* vyjadřuje dovršení tohoto procesu.

7. AとBをすっかり統合する。

A to B wo sukkari tógó suru.

Zcela sloučit A s B.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující intelektuální lidskou činnost. *Sukkari* vyjadřuje úplné dovršení této činnosti.

8. すっかり日本に溶け込む。

Sukkari nihon ni tokekomu.

Úplně přivyknout životu v Japonsku.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující lidskou činnost týkající se intelektuálních procesů až pocitů. *Sukkari* vyjadřuje úplnost těchto procesů.

9. 12月になると、ノルウェーのショーウィンドウはすっかりクリスマス一色です。

Džúnigacu ni naru to, noruué no šóuindou wa sukkari kurisumasu iššoku desu.

Jakmile nastane prosinec, výlohy v norskou se promění ve vánoční.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující stav. *Sukkari* vyjadřuje úplnost tohoto stavu.

10. 一ヶ月ほど日本に過した彼は、すっかり気に入ってしまった。

Ikkagecu hodo nihon ni sugošita kare wa, sukkari ki ni ittešimatta.

Už po měsíci v Japonsku si ho zcela získalo.

- Rozvíjeným výrazem je $N+V^m+V^m$ vyjadřující pozitivní citový proces. *Sukkari* vyjadřuje úplnost tohoto procesu.

24. SUKUNAKARAZU (少なからず)

= **nemálo, mnoho**

Nemálo.

Morfologický typ: odvozená od přídavného jména (pravého)

Významový ekvivalent: *ippai, unto, džúbun, takusan, tappuri*

- Rozvíjený člen často vyjadřuje intelektuální činnost nebo abstraktní stav (vliv, souvislost).

Např.:

1. この他、終身刑にはお金がかかることを指摘する読者は少なからずあった。

Kono ta, šúšinkei ni wa okane ga kakaru koto wo šiteki suru dokuša wa sukunakarazu atta.

Kromě toho bylo nemálo čtenářů, kteří poukazovali na to, že trest doživotí stojí peníze.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Sukunakarazu* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

2. これには芸能人の影響が少なからずあるようだ。

Kore ni wa geinódžin no eikjó ga sukunakarazu aru jó da.

Zdá se, že to nemálo ovlivňují lidé ze šoubyznysu.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Sukunakarazu* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

3. その制度に少なからず影響を与えている。

Sono seido ni sukunakarazu eikjó wo ataete iru.

Nemálo to ovlivňuje stávající systém.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující stav. *Sukunakarazu* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

4. 年齢も少なからず関係があった。

Nenrei mo sukunakarazu kankei ga atta.

Mělo to nemalou souvislost také s věkem.

- viz věta č. 3.

5. 日本の事情については彼よりも少なからず私は精通している。

Nihon no džidžó ni cuite wa kare jori mo sukunakarazu wataši wa seicú šite iru.

O Japonsku mám nemálo větší přehled, než on.

- Rozvíjeným výrazem je $V^{\text{sin}}+V^{\text{m}}$ vyjadřující myšlenkový proces. *Sukunakarazu* vyjadřuje vysokou míru tohoto procesu.

6. ドキュメンタリージャパンはこの一件で、われわれに少なからず失望したようだった。

Dokjumentarí džapan wa kono ikken de, wareware ni sukunakarazu šicubó šita jó datta.

Zdá se, že jsme tím případem společnost Documentary Japan nemálo zklamali.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující negativní pocity. *Sukunakarazu* vyjadřuje vysokou intenzitu těchto pocitů.

7. 首相の発言に、少なからず考えさせられた。

Šušó no hacugen ni, sukunakarazu kangaesaserareta.

Premiérova řeč mě přiměla se nemálo zamyslet.

- Rozvíjeným výrazem je V v kauzativu v kombinaci s pasivem vyjadřující myšlenkové procesy. *Sukunakarazu* vyjadřuje vysokou intenzitu těchto procesů.

8. この事件に、国会議員が少なからず関係しているに違いない。

Kono džiken ni, kokkaigiin ga sukunakarazu kankei šite iru ni čigainai.

V tomto případě jsou bezpochyby nemálo zainteresování členové parlamentu.

- Rozvíjeným výrazem je $V^{\text{sin}}+V^{\text{m}}$ vyjadřující stav. *Sukunakarazu* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

25. TAIGAI (大概)

= většinou, převážně

Mohou existovat výjimky, ale na 80-90% tvrzení platí.

Morfologický typ: neodvozená sinojaponská

Významový ekvivalent: *daitai, taitei, hobo*

- *Taigai* se nedá použít ve spojení s vyjádřením množství. Dále se často používá v neformálním projevu.⁹

- Rozvíjený výraz většinou vyjadřuje stav.

Např.:

1. たいがいいつでも

Taigai icudemo

Téměř vždy (většinou)

- Rozvíjeným výrazem je příslovce vyjadřující absolutní míru frekvence. *Taigai* ale vyjadřuje, že tato míra není absolutní, že je téměř absolutní.

2. たいがいそんなことだろうと思った。

Taigai sonna koto daró to omotta.

Myslel jsem si, že většinou to asi bude něco takového.

- Rozvíjeným výrazem je N v pravděpodobnostním tvaru. *Taigai* vyjadřuje vysokou míru pravděpodobnosti.

3. たいがい大丈夫だろう。

Taigai daidžóbu daró.

Většinou to asi bude v pořádku.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující stav v pravděpodobnostním tvaru. *Taigai* vyjadřuje vysokou míru pravděpodobnosti.

4. たいがいそんなところだ。

Taigai sonna tokoro da.

Většinou to bývá takové místo.

⁹ Čino, Naoko a Akimoto, Miharuru a Sanada, Kazumori: *Fukuši (Adverbia)*, Tókjó, Aratake šuppan, 1987.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující stav. *Taigai* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

5. たいがい何でもやる。

Taigai nandemo jaru.

Většinou udělá cokoliv.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost obecně. *Taigai* vyjadřuje vysokou míru této činnosti.

6. 今でもたいがい言えることである。

Ima demo taigai ieru koto de aru.

I dnes se to tak dá většinou říci.

- Rozvíjeným výrazem je V v potencionálu vyjadřující stav. *Taigai* vyjadřuje míru tohoto stavu.

7. たいがいテレビと映画だ。

Taigai terebi to eiga da.

Většinou je to televize a filmy.

- Rozvíjeným výrazem je N vyjadřující stav. *Taigai* vyjadřuje míru tohoto stavu.

8. 男が女に求めるものを、たいがい持ち合わせている。

Otoko ga onna ni motomeru mono wo, taigai močiawasete iru.

Většinou má to, co muži od žen očekávají.

- Rozvíjeným výrazem je V+V+V^m vyjadřující stav. *Taigai* vyjadřuje míru tohoto stavu.

9. たいがいは家財道具一式を持ち込むから、外国人には大変だ。

Taigai wa kazai dógu iššiki wo močikomu kara, gaikokudžin ni wa taihen da.

Většinou je třeba přivést si (při stěhování) vlastní kompletní vybavení bytu, proto mají cizinci potíže.

- Zde je *taigai* přechýleno do substantiva a tudíž nerozvíjí přísudek. Vyjadřuje obecně vysokou míru.

26. TAITEI (大抵)

= většinou, téměř, převážně

Tvrzení platí ve většině případů.

Morfologický typ: neodvozená sinojaponská

Významový ekvivalent: *taigai, hobo*

- Rozvíjený člen často vyjadřuje činnost týkající se každodenního života, popř. spojenou s pohybem.

Např.:

1. あの本ならたいてい空で覚えている。

Ano hon nara taitei sora de oboete iru.

Tamtu knížku znám téměř nazpaměť.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující stav týkající se intelektuální činnosti. *Taitei* vyjadřuje vysokou míru tohto stavu.

2. 仕事はたいてい出来上がった。

Šigoto wa taitei dekiagatta.

Práce je převážně hotová.

- Rozvíjeným výrazem je V+V vyjadřující činnost obecně. *Taitei* vyjadřuje vysokou míru pokročilosti této činnosti.

3. 私は今までたいてい田舎で暮らした。

Wataši wa ima made taitei inaka de kurašita.

Doposud jsem žil převážně na venkově.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Taitei* vyjadřuje vysokou míru této činnosti.

4. たいていがっかりして止めてしまう。

Taitei gakkari šite jamete šimau.

Většinou se zklame a nechá toho.

- viz věta č. 3.

5. 人はたいてい何か興味を持っている。

Hito wa taitei nanika kjómi wo motteiru.

Lidé mají většinou nějaký koníček.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující stav týkající se každodenního života. *Taitei* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

6. たいてい、この日は家族が家で一緒に過します。

Taitei, kono hi wa kazoku ga ie de iššoni sugošimasu.

Převážně tento den prožívají rodiny společně doma.

- viz věta č. 3.

7. このような絶頂のときにカップルはたいてい結婚することを決意する。

Kono jóna zeččó no toki ni kappuru ga taitei kekkon suru koto wo kecuí suru.

V tomto období euforie se většinou lidé rozhodují, že se vezmou.

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující intelektuální proces. *Taitei* vyjadřuje vysokou míru tohoto procesu.

8. 夏休みは、たいてい海岸へ行く。

Nacujasumi wa, taitei kaigan e iku.

O letních prázdninách jezdíme většinou k moři.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující pohyb. *Taitei* vyjadřuje vysokou míru tohoto pohybu.

9. 日曜日はたいていつりに出かける。

Ničijóbi wa taitei curi ni dekakeru.

V neděli chodím převážně rybařit.

- viz věta č. 8.

10. 毎晩たいてい十一時ごろ寝ます。

Maiban taitei džúiči dži goro nemasu.

Každý večer chodím spát většinou kolem jedenácté.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Taitei* vyjadřuje vysokou míru této činnosti.

27. TAKUSAN

= hodně, spousta

Velké množství nebo počet.

Morfologický typ: neodvozená japonská

Významový ekvivalent: *ippai, unto, džúbun, tappuri, sukunakarazu*

- Rozvíjeným členem je zpravidla sloveso vyjadřující existenci, stav nebo činnost.

Např.:

1. たくさんありますよ。

Takusan arimasu jo.

Mám toho hodně!

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Takusan* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

2. たくさんお世話になりました。

Takusan osewa ni narimašita.

Hodně jste mi pomohl.

- Rozvíjeným výrazem je slovesná fráze vyjadřující pozitivní pasivní činnost týkající se mezilidských vztahů. *Takusan* vyjadřuje vysokou míru této činnosti.

3. 今日はデパートでたくさん買い物をした。

Kjó wa depáto de takusan kaimono wo šita.

Dnes jsem v obchodním domě hodně nakupoval.

- Rozvíjeným výrazem je slovesná fráze skládající se ze substantiva a slovesa vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Takusan* vyjadřuje vysokou míru této činnosti.

4. ほんをたくさん買い込む。

Hon wo takusan kaikomu.

Nakoupit hodně knih.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující činnost týkající se běžného života. *Takusan* vyjadřuje vysokou míru této činnosti.

5. 40年ほど前、人々は米をたくさん食べていた。

Jondžú nen hodo mae, hitobito wa kome wo takusan tabeteita.

Ještě asi před čtyřiceti lety jedli lidé hodně rýže.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Takusan* vyjadřuje vysokou míru této činnosti.

6. www.xx.com で面白い人とたくさん知り合いましたよ。

www.xx.com de omoširoi hito to takusan širiaimašita jo.

Na www.xx.com jsem se seznámil se spoustou zajímavých lidí!

- Rozvíjeným výrazem je V+V vyjadřující kognitivní proces. *Takusan* vyjadřuje vysokou míru tohoto procesu.

7. 5歳の子供がやるべきことって、他にたくさんあると思うけどなあ。

Go sai no kodomo ga jaru beki kototte, hoka ni takusan aru to omou kedo naa.

Myslím, že je hodně jiných věcí, které by mělo dělat pětileté dítě.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Takusan* vyjadřuje vysokou míru tohoto stavu.

8. たくさんのことを同時にする。

Takusan no koto wo dódži ni suru.

Dělat hodně věcí najednou.

- Zde je *takusan* přechýleno do kategorie substantiv a tudíž neplní funkci rozvití přísudku. Samo rozvíjí substantivum a vyjadřuje vysoký počet nebo množství.

9. 8月はたくさんの人が町を離れる月です。

Hačigacu wa takusan no hito ga mači wo hanareru cuki desu.

V srpnu hodně lidí odjíždí z města.

- viz věta č. 8.

10. たくさんすてきな女の子を知っている。

Takusan sutekina onna no ko wo šitteiru.

Znám hodně skvělých holek.

- viz věta č. 8.

28. TAPPURI (TO)

= bohatě, pořádně, plno

Množství je dostatečné, zdá se ho být dostatek až nadbytek.

Morfologický typ: neodvozená japonská

Významový ekvivalent: *ippai, unto, džúbun, takusan, sukunakarazu*

- Rozvíjeným výrazem je zpravidla sloveso vyjadřující činnost spojenou s pohybem nebo přemísťováním nebo stav.

Např.:

1. このカステラおいしいね！蜂蜜たっぷり入ってるって感じ。

Kono kasutera oišii ne! Hačimicu tappuri haitterutte kandži.

Ten dort je výborný! Jakoby v něm bylo bohatě medu.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující stav. *Tappuri* vyjadřuje bohatě uspokojivou míru tohoto stavu.

2. 筆に墨をたっぷりふくませて、字をかく。

Fude ni sumi wo tappuri fukumasete, dži wo kaku.

Do štětce nabereme bohatě tuše a píšeme znaky.

- Rozvíjeným výrazem je V v kauzativu vyjadřující činnost spojenou s pohybem. *Tappuri* vyjadřuje dostatečnou až nadbytečnou míru této činnosti.

3. おなべにお湯をたっぷり入れて火にかけます。

Onabe ni oju wo tappuri irete hi ni kakemasu.

Do hrnce nalijeme bohatě vody a dáme nad plamen.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost spojenou s pohybem. *Tappuri* vyjadřuje dostatečnou míru této činnosti.

4. たっぷりと水を飲む。

Tappuri to mizu wo nomu.

Pořádně se napít vody.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Tappuri* vyjadřuje, že míra této činnosti je dostatečná, hraničící s nadbytečností.

5. せっけんをたっぷり使ってこまめに手を洗う。

Sekken wo tappuri cukatte komame ni te wo arau.

Bohatě si namydlit a důkladně umýt ruce.

- viz věta č. 4.

6. お金がたっぷり入っている財布。

Okane ga tappuri haitteiru saifu.

Peněženka bohatě naplněná penězi.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující stav. *Tappuri* vyjadřuje, že míra tohoto stavu je dostatečná, uspokojivá.

7. どの稲の文様もたっぷりと穂をつけている。

Dono ine no monjō mo tappurito ho wo cuketeiru.

Ať se jedná o jakýkoliv druh rýže, bohatě oplývá klasy.

- Rozvíjeným výrazem je $V+V^m$ vyjadřující stav. *Tappuri* vyjadřuje bohatou míru tohoto stavu.

8. 時間はたっぷりあるから、落ち着いて、試験を受けてください。

Džikan wa tappuri aru kara, očiuite, šiken wo ukete kudasai.

Protože máte plno času, uklidněte se a pusťte se do testu.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující stav. *Tappuri* vyjadřuje dostatečnou, bohatou míru tohoto stavu.

9. 香辛料をたっぷり使ったタイ料理は、顔から汗が出るほど辛かった。

Kóšínrjó wo tappuri cukatta tai rjóri wa, kao kara ase ga deru hodo karakatta.

Thajské jídlo, ve kterém bylo bohatě použito koření, bylo tak ostré, až se mi potil obličej.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující činnost týkající se každodenního života. *Tappuri* vyjadřuje plnou míru této činnosti.

29. UNTO

= pěkně, pořádně, plno

Velmi vysoká míra.

Morfologický typ: neodvozená japonská

Významový ekvivalent: *ippai, džúbun, takusan, tappuri, sukunakarazu, hidoku*

- *Unto* je hovorový výraz¹⁰

- Rozvíjený výraz se často týká mezilidských vztahů ať s negativním nebo s pozitivním významem.

Např.:

1. うんと叱られた。

Unto šikarareta.

Dostal jsem pěkně vynadáno.

- Rozvíjeným výrazem je V v pasivu vyjadřující negativní činnost týkající se mezilidských vztahů. *Unto* vyjadřuje plnou míru této činnosti.

¹⁰ Šimamoto, Moto: *Fukuši jóri džiten (Slovník adverbíí)*, Tókjó, Bondžinša, 1989

2. うんと詰め込む。

Unto cumekomu.

Pořádně nacpat.

- Rozvíjeným výrazem je V+V^m vyjadřující činnost spojenou s pohybem. *Unto* vyjadřuje plnou míru této činnosti.

3. うんと殴る。

Unto naguru.

Pořádně zmlátit.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující negativní činnost týkající se mezilidských vztahů. *Unto* vyjadřuje plnou míru této činnosti.

4. うんと褒める。

Unto homeru.

Pořádně pochválit.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující pozitivní činnost týkající se mezilidských vztahů. *Unto* vyjadřuje plnou míru této činnosti.

5. トモコ、あの時の君のアドバイスで、僕、本当にうんと助かったよ。

Tomoko, ano toki no kimi no adobaisu de, boku, hontóni unto tasukatta jo.

Tomoko, tvoje rada, tenkrát, mi opravdu hodně pomohla.

- Viz věta č. 4.

6. このトレーニングで、仕事のために使える活力がうんと増える。

Kono toréningu de, šigoto no tame ni cukaeru kacurjoku ga unto fueru.

Tímto tréninkem pořádně přibude energie, která se dá využít v práci.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující změnu. *Unto* vyjadřuje plnou míru této změny.

7. うんと長生きなさってください。あなたがエイズにかかっているなんて、とてもそう見えません。

Unto nagaiki nasatte kudasai. Anata ga eizu ni kakatteiru nante, totemo só miemasen.

Zplna si užívejte dlouhého života. Vůbec to nevypadá, že byste byl nakažen AIDS.

- Rozvíjeným výrazem je $N+V^m+V^m$ vyjadřující činnost týkající se lidského života. *Unto* vyjadřuje plnou míru této činnosti.

8. これからは、うんと勉強するぞ。

Korekara wa, unto benkjó suru zo.

Tak, a od teď se budu pořádně učit!

- Rozvíjeným výrazem je V^{sin} vyjadřující intelektuální činnost. *Unto* vyjadřuje plnou míru této činnosti.

9. 金がうんとある。

Kane ga unto aru.

Mít plno peněz.

- Rozvíjeným výrazem je V vyjadřující existenci, stav. *Unto* vyjadřuje plnou míru tohoto stavu.

4. Závěr

Ve své práci jsem se snažila zjistit, zda existuje vztah mezi významem příslovce míry a sémantickým typem rozvíjeného výrazu (je jím převážně přísudek), a jaký. Výsledky se zdají být pozitivní, neboť se skutečně ukázalo, že jednotlivá příslovce míry mají ve většině případů tendenci rozvíjet určitý sémantický typ výrazu. Tato tendence je přirozeně různá. Některá příslovce rozvíjejí užší skupinu typů rozvíjeného výrazu, jiná širší. Samozřejmě bychom si mohli položit otázku, zda se dá z omezeného korpusu příkladových vět takováto tendence vyčíst. Myslím si ale, že korpus je dostatečný přinejmenším k základnímu určení této kategorie. Nicméně případná podrobnější analýza se nabízí jako dobré téma pro další výzkum v této oblasti.

U příslovcí vyjadřujících vysokou míru se nejčastěji vyskytoval rozvíjený výraz vyjadřující činnost spojenou s každodenním životem, intelektuální činnost, změnu a rozvíjený výraz vyjadřující stav. Naopak některé kategorie, jako např. adjektivum vyjadřující přání nebo sloveso týkající se přírody, byly zastoupeny jen výjimečně. Kdybychom ale chtěli tuto otázku pojmout takto obecně, hodilo by se srovnání s jinými příslovci nebo slovními druhy a nejčastějším typem jimi rozvíjeného výrazu. Toto pole ale ještě není příliš prozkoumané a kromě toho hlavním cílem mé práce bylo zachytit právě nejčastější typ rozvíjeného výrazu u každého jednotlivého příslovce. Toto, jak už jsem se zmínila výše, se do značné míry podařilo.

Co se týče kategorií, které jsem si vybrala pro určování sémantického typu rozvíjeného výrazu, ukázaly se jako velmi vhodné. Jednotlivé rozvíjené výrazy bylo možné poměrně snadno přiřadit k dané kategorii podle jejího popisu nebo případně ověřit ve výčtu uvedeném v publikaci, který je poměrně rozsáhlý. V případě, že zde konkrétní výraz nebyl uveden, bylo většinou možné vyhledat alespoň jeho synonymum. Přirozeně se vyskytly i výrazy, kdy se kategorie nedala určit jednoznačně. V takovém případě jsem výraz zařadila pomocí kombinace několika kategorií nebo jinak okomentovala zařazení k dané kategorii.

Ačkoli nebylo hlavním předmětem mé práce zkoumání rozvíjeného výrazu z morfologického hlediska, nemohla jsem si nevšimnout, že rozvíjeným výrazem je v převážné většině sloveso. Tento fakt je v rozporu s obecným tvrzením, které jsem citovala v úvodu, a to, že příslovce míry rozvíjejí většinou adjektivum. Je otázkou, jak si tento rozpor vysvětlit. Je možné, že právě příslovce vyjdřující vysokou míru, kterými jsem se zabývala, se z tohoto pravidla o příslovcích míry vymykají? K tomu, abychom mohli tento problém vyřešit, by bylo zřejmě zapotřebí dalšího výzkumu spojeného s podstatně rozsáhlejším korpusem příkladových vět. Proto se i toto téma jeví jako vhodné pro možný další výzkum.

Vyskytla se i taková příslovce, která mají větší či menší tendenci vymykat se pravidlům syntaktické funkce příslovcí. Takové případy jsem zařadila vždy na konec výčtu příkladových vět v rámci příslovce, okomentovala je a podala co nejpřesnější vysvětlení takového jevu. V této souvislosti jsem přišla také na to, že u nezanedbatelné skupiny příslovcí se objevuje tendence, kdy příslovce rozvíjí daný výraz (v tomto případě většinou slovesný přísudek) a určuje míru tohoto výrazu, ale zároveň je v přímé souvislosti s předmětem a míra rozvíjeného výrazu je zároveň mírou, jakou se rozvíjený výraz vztahuje na obsah předmětu.

Použitá literatura

Česká a anglická literatura:

Daneš, Fr. a kol. autorů: *Mluvnice češtiny*, Praha, Academia.

Makino, Seiichi a Michio, Tsutui: *A Dictionary of Intermediate Japanese Grammar*, Tókjó, The Japan Times, 1986.

Novák, Miroslav: *Gramatika japonštiny, (sv. I a II)*, Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1978.

Petr, Jan a kol. autorů: *Mluvnice češtiny (2)*, Praha, Academia, 1986, (str. 188-190)

Petr, Jan a kol. autorů: *Mluvnice češtiny (3)*, Praha, Academia, 1987

Watanabe, Minoru: *O podstatě japonského jazyka*, (přel. Z. Švarcová), Praha, Karolinum, 2000.

Japonská literatura:

Čino, Naoko a Akimoto, Miharuru a Sanada, Kazumori: *Fukuši (Adverbia)*, Tókjó, Aratake šuppan, 1987.

Nišihara, Suzuko a Kawamura, Jošiko a Sugiuči, Jukiko: *Keijóši (Adjektiva)*, Tókjó, Aratake šuppan, 1988

Hirai, Masao: *Kotoba seikacu džiten (Slovník živého jazyka)*, Tokio, Gjósei, 1980, (str. 134-135)

Iwaoka, Tojoko a Okamoto, Kiwami: *Dóši (Slovesa)*, Tókjó, Aratake šuppan, 1993

Jošina, Seiči, ed.: *Kokugo džiten*, Tókjó, Óbunša, 1978

Kokugo daidžiten, Tókjódó šuppan, 1980.

Kindaiči, Kjósuke, ed.: *Šinmeikai kokugo džiten*, Tókjó, Sanseido, 1989

Mitani, E. a kol.: *Kokugo jóran (Japonský jazyk – přehled)*, Tókjó, Taišúkan šoten, 1995

Šimamoto, Moto: *Fukuši jórei džiten (Slovník adverbíí)*, Tókjó, Bondžinša, 1989

Internetové zdroje:

<http://www.alc.co.jp/> nahlíženo dne 27.7.2009

http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page nahlíženo dne 27.7.2009